

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
 :   Advocați . . . . . 500 Lei pe 1 an
 :   Magistrați . . . . . 40 Lei pe 1 an
 :   Un număr simplu . . . . . 30 Lei
 :   Un număr dublu . . . . . 55 Lei
 :   Un număr vechiu . . . . . 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
 Telefon 590. Administrația: Strada Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

Director fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Boila Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Buzeu

Fillpescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Fillpescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru, Avocat Oradea-Mare

Maria Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Micșa Pompel
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Președinte de secție la Trib. Sighișoara

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Poruțiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Sfetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Stăncescu Ștefan
Prim președintele Curții de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat, Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Alcatuirea complectului de judecată
in Curtea de Apel, conform legii de
organizare judecătorească, modificată
in 1928 . . . . . de **T. I. Tănăsescu**
cons. Curtea de Apel Cluj

2. Jurisprudențe stabilite de judecătoria
de ocol Timișoara, Tribunalul Caran-
sebeș cu o observare . . . . . de **Gr. Ionescu**
magistrat
la Inalta Curte de Casație
și jurisprudența Curții de Apel Cluj
cu opinii și observări . . . . . de **V. M. Dimitriu**

3. Rezumate de jurisprudențe stabilite
de instanțele judecătorești din Ardeal
și Curtea de Casație

4. Pentru o bună administrare a justiției
penale . . . . . de **Constantin Rătescu**
președintele Curții de
Casație S. II

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE
LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devis și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena
TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000.000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN-

Efectuază
avantajos
orișice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000.000 // Rezerve Lei 50,000.000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA CENTRALĂ

Secția de
cereale - Secția
de coloniale - Fab-
rică de surrogat de cafea
„Centrala” - Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devis - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000

Legături directe cu America!

Banca Ardeleană și Cassa de Economii S. A. R.

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată
în anul
1894

Este cointeresată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta.

Sucursale: Arad, Brașov, Oradea,
Sibiu, Târgu-Mureș, Turda.

Industria Sârmei S. A. Cluj

Fabrica:
Câmpia-Turdei

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămiță, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei pe 1 an
	Advocați	500 Lei pe 1 an
	Magistrați	40 Lei pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei
	Un număr dublu	35 Lei
	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Călea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Strada Iuliu Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

Alcătuirea Complectului de Judecată la Curțile de Apel conf. legii de org. jud. modificată în 1928

Înainte Curții de Apel Cluj Secțiunea I cu ocazia judecării unui recurs fiscal s'a ridicat incident asupra relei constituiri a instanței în recurs cu 3 consilieri. Cum în sânul complectului de trei s'a ivit divergență asupra acestui incident Curtea a judecat divergență în cinci dând

Deciziunea sub Nr. Fisc. 548/1928

de respingere cu 4 voturi al cincilea consilier rămânând de opinie separată.

Dăm mai jos ambele motivări:

Motive. Asupra incidentului ridicat de reprezentantul fiscalului privitor la compunerea Curții în judecarea recursurilor fiscale, susținând că greșit se interpretează modificarea art. 37 din noua lege de organizare judecătorească în sensul judecării recursurilor fiscale în compunerea cu trei consilieri, deoarece în această materie Curtea trebuie compusă din cinci consilieri.

Având în vedere că conform disp. art. 37 din legea de organizare judecătorească din 1 Iunie 1925, ședințele Curții se țin cu complect de trei consilieri, iar prin aliniatul antepenultim se prevede că în recurs Curtea de Apel nu poate judeca decât în complect de cinci consilieri și cu majoritate de trei. Având în vedere că prin art. 37 din noua lege de organizare judecătorească pusă în aplicare la 1 Aprilie 1928, se prevede că, ședințele Curții se țin cu minimum trei consilieri și maximum cinci; iar prin aliniatul antepenultim se prevede că orice deciziune se dă cu cel puțin trei voturi.

Că întrucât legiuitorul prin art. 37 din noua lege de organizare judecătorească nu prevede complect de cinci în judecarea recursurilor, cum era prevăzut în vechea lege de organizare judecătorească, înseamnă, că legiuitorul a înțeles că și recursurile să se judece tot în complectul de trei, și numai când se ivește divergență atunci se formează complectul de cinci, iar prin al ultim al acestui articol se prevede ce deciziunile Curții date în recurs vor fi subscribe de toți consilierii, fără mențiunea părerii minorității.

Că așa fiind, — incidentul ridicat este nefondat și a trebuit respins ca atare.

Cluj, 27 Aprilie 1928.

Președinte, ss. G. Haupt, Raportor, ss. Slamtopol, Votanji, ss. L. Bădescu, ss. N. Bossie, Grefier, ss. Lakatos.

Opiniune:

Subsemnatul Consilier de Curte am rămas la părerea că în recursurile fiscale Curtea de Apel trebuie să judece alcătuită în complect de cinci consilieri pentru următoarele

Motive:

Este adevărat că art. 37 din Legea organizare judecătorească din 1928 prin noua lui redactare nu prevede judecarea recursurilor fiscale în complect de cinci consilieri, dar nici nu precizează că astfel de recursuri au a se judeca în complectul de trei.

Ori dacă textul astfel redactat se pretează la interpretări trebuie să primim interpretarea cea mai în concordanță cu realitatea și cu restul aliniatelor cuprinse în acest text.

Conform noului art. 37 l. org. judec. ședințele Curților de Apel se țin cu minimum de trei consilieri și maximum de cinci, fără să se arate prin acest text — când intră Curtea în complectul de cinci. Se poate deduce, că în mod obișnuit la Curți se judecă în trei și în mod *excepțional* în cinci: care sunt excepțiunile, decât: *Divergențele și recursurile?*

Deși în lipsă de text divergențele s'ar putea judeca și în complect de 4 consilieri, logica ne spune că spre a nu se ajunge la o nouă divergență de 2:2, divergențele au a se judeca în cinci.

Recursurile dacă s'ar judeca — după intenția legiuitorului, adevărat prin interpretare în complectul de 3 consilieri, această interpretare cade în contradicție cu al. 5 al. art. 37 nou, care spune: *Ori ce deciziune se dă cu cel puțin trei voturi și cu ultim al aceluiaș text care spune: Deciziunile Curții, date în recurs vor fi subscribe de toți consilierii fără mențiunea părerii minorității.*

În adevăr dacă din complectul de 3 în recurs, întregul acest complect formează unanimitate legală (cerută de al. 5) cum mai poate subsista o părere a minorității de care vorbește al. ultim art. 37.

Cum s'ar putea interpreta în mod logic și îmbina în concret altfel de cât, că: recursurile prev. de art. 2 al. III din lege se judecă în complect de *cinci consilieri* cu majoritate de 3 (legală) și fără posibilitate

divergență pe care în recurs o oprește expres legea de org. judecătorească prin art. 37 al. ultim în sens amintit.

Altcum se dă loc la divergențe în recurs ceiaze legea oprește și se lungeste în mod inutil soluționarea judecării proceselor fiscale în recurs.

Rămânând de părerea exprimată socot, ca la mijloc nu poate fi decât o scăpare de vedere la punerea în concordanță a vechiului text cu noua redactare a art. 37 legea de organizare judecătorească.

ss. V. M. Dimitriu
consilier la Curtea de apel Cluj

Hotărârea majorității ca și opinia separată¹⁾ pun în discuție două chestiuni: modul de constituire — în general — a completelor de judecată la Curțile de apel, fie ca instanță de apel, fie ca instanță de recurs și în special modul de constituire a completului de judecată recursurilor fiscale.

Sub imperiul legii de organizare din 1925, modul general de constituire a completului era de cinci consilieri (art. 37 al. 5) și prin excepție, de trei (art. 37 al. 1). Această normă, care era reflexul deoparte, a compunerii plurale sau unice a tribunalului de primă instanță, iar de altă parte a necesității unei mai solemne judecări a recursurilor fiscale, a stânenit, în bună parte, intențiunea legiuitorului de a se forma două complete paralele, care să poată soluționa în aceeași durată de timp mai multe cauze. Odată cu schimbarea sistemului judecătorului unic, legiuitorul din 1928 a schimbat și sistemul de compunere a completului de judecată la Curțile de apel, reglementând compunerea — în mod general — cu numărul de trei consilieri, care este și minimul număr de compunere a completului (art. 37 al. 1 din l. org. jud.) și prin excepție cu patru sau cinci consilieri. Această schimbare de principiu, care poate mai lesne, permite formarea celor două complete paralele dorite și de noul legiuitor²⁾ avea însă neajunsul să slăbească autoritatea hotărârilor Curții, în

¹⁾ E un principiu indiscutabil că numai soluția dată de majoritatea completului constituie hotărârea nu și opinia. Altfel ar trebui să se admită că la aceeași instanță s'au dat în același timp două hotărâri contradictorii ceia ce este inadmisibil. Din acest principiu Casația a dedus că instanța de apel sau de recurs își poate însuși — drept motive — numai motivarea majorității, nu și a minorității. Aceasta nu înseamnă că instanța de apel sau de recurs nu poate admite soluția minorității, ci, că în acest caz trebuie să motiveze hotărârea și să nu se mărginească a-și însuși motivele în opinie, care, ori câtă autoritate ar avea, rămână totuși numai o părere, nu o hotărâre (Cas. rom. Pand. Săpt. Nr. 23/1925).

²⁾ În practică această dorință a legiuitorului nu se prea poate realiza, căci în multe cazuri, pentru a se preveni divergențele și deci amânările, completul se alcătuiește din patru și mai ales din cinci consilieri. Eu nu aprob această procedură, oare este posibilă de altfel, numai pentru faptul că nu se fixează două complete paralele.

materie de recurs și mai ales în materie de recurs fiscal, în care cazuri judecata își epuizează cursul în față acestei instanțe, întrucât o majoritate de doi consilieri, aveau să dea soluțiunea care să se împue cu autoritatea de jurisprudență instanțelor inferioare. Pentru a înlătura această situațiune legiuitorul s'a abătut de la principiul consacrat până astăzi, și anume că părerea majorității completului, constituie hotărârea însă, și a cerut *unanimitatea* voturilor celor trei consilieri, afară de hotărârile Camerii de acuzare, care rămân conduse de vechiul principiu (art. 37 al. 5 din l. org. jud.).

Mi s'ar putea obiecta că legiuitorul din 1928 n'a fost condus de normele indicate mai sus și că s'a mărginit numai să indice compunerea completului de 3—5 consilieri. Această interpretare a fi justă, dacă ar lipsi alineatul al 2-a din art. 37, căci dacă legiuitorul ar fi înțeles că completul se poate compune totdeauna, după plac, din patru sau cinci consilieri nu mai menținea aceste alineat, fiind principial iluzoriu.

Dacă mai examinăm art. 37 din l. de org. jud. vedem că legiuitorul nu face nici o distincțiune în compunerea completului, după cum Curtea ar judeca în apel sau în recurs de unde urmează în mod logic că *în toate cazurile* completul de judecată poate și trebuie să fi compus din trei consilieri. Cum, însă, în acest complet de trei consilieri se pot ivi divergențe și deci nu se poate obține *trei voturi*, completul se mărește până la numărul de cinci consilieri. Cu alte cuvinte compunerea completului cu un număr mai mare de trei consilieri este obligatoriu *numai* pentru cazurile de *divergență*, și aceasta pentru a se putea obține cele trei voturi cerute de al. 5 de sub art. 37.

Această interpretare, conformă cu textul legii, nu s'a admis de toți magistrații după cum se poate avea din însăși opiniune Dlui V.M. Dimitriu. Astfel s'a susținut că în materia de *recurs* și mai ales în materie de *recurs fiscal*, Curtea trebuie să se compune cu cinci consilieri. Temeiul acestei păreri ar fi alineatul ultim al art. 37 din lege, care pomenește de *părerea minorității*, pentru materia recursului. Argumentul nu este destul de tare pentru a susține părerea, că alineatul ultim al art. 37, are alt înțeles și anume: ca în materie de recurs să nu fie opinie separată. E un principiu luat din legea Curții de Casație și

are o singură explicațiune: întărirea autorității hotărârilor date de Curte ca instanță de casare. Acest principiu s'a înscris pentru prima oară în legea de organizare judecătorească de 1925, a trecut apoi în regulamentul legii, referitor la Curțile de apel și s'a menținut și în noua modificare din 1928. De altfel, dacă distinsul meu coleg Dl. Dimitriu, are altă părere, de ce a făcut opinie separată, atât vreme cât a judecat în recurs și art. 37 al ult. interzice și mențiunea părerii minorității? Indiferent dacă hotărârea se dă în fond sau asupra unui incident.

4 Iulie 1928.

Teodor I. Tanasescu

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Notiță. Opinia separată nu poartă asupra recursului, de oare ce Curtea a soluționat o chestie de principiu caz când opinia nu este oprită de art. 37 al ult. lege, care interzice divergența numai în recursuri. Divergența făcută de mine când Curtea a judecat în 3 a determinat judecarea incidentului din nou în complet de cinci și conștient mi-am motivat opiniunea. De altfel majoritatea suverană a admis divergența și eu am combătut-o în mod legal, rămânând totuș de părere că în recurs nu este admisibilă.

V. M. D.

JURISPRUDENȚA

Judecătoria Rurală Timișoara

Sentința civilă Nr. 1266/927.

Mobile predate în păstrare pârâtului de către primăria comunală până ce reclamantul își dovedește dreptul de proprietate — Peirea unui mobil din cauză de forță majoră — Nerăspunderea pârâtului — Cererea reclamantului de a i se acorda o sumă de bani cu titlu de chirie pentru că pârâtul a folosit mobilele — Respinger — Depozit voluntar născut odată cu predarea de către reclamant și primirea de către pârât în păstrare a mobilelor.

Judecătoria

Având în vedere susținerile părților și anume:

Reclamantul a chemat în judecată pe pârât pentru predarea în natură a mobilelor înșirate în acțiune, sau să-i plătească contravaloarea lor, precum și să fie obligat pârâtul să-i mai plătească câte 20 lei pe zi cu începere dela 16 Noembrie 1924, drept chirie pentru folosința acestor mobile, susținând că ele au fost închiriate unui oare care F. G. care a dispărut din comuna Cerneteaz și pârâtul pe nedrept a luat aceste mobile și le folosește și în prezent.

Pârâtul a susținut că a primit în păstrare dela primăria Cerneteaz doi cai, o trăsură jărănească cu scaun cu arc și un ham din care un cal a murit de boală.

Mai susține că dânsul a oferit reclamantului aceste mobile, însă numitul nu a voit să le primească.

Văzând că din aceste susțineri ale părților, actele aflate la dosar și depozitiile marilor se constată următoarea stare de fapt:

În primăvara anului 1924 în comuna Cerneteaz s'a stabilit un oare care Filip Glaszer care se ocupa cu comerțul de lapte.

După ce a stat în comună vreo 7 luni, în care timp a făcut datorii pe la țărani, într'o bună zi, cam prin Noembrie 1924, a dispărut fără urmă, lăsând în părăsire cai, trăsură și alte obiecte în curtea unde a locuit.

La disparajia acestuia fiecare locuitor, căruia Filip Glaszer îi era dator cu bani, a căutat să ia câte ceva din obiecte, căci toți erau de bună credință că obiectele părăsire erau proprietatea dispărutului.

În acest timp la primăria Cerneteaz sosește o scrisoare din partea dlui avocat Sautecki prin care spunea că toate obiectele lăsate în părăsire de către Filip Glaszer sunt ale sale și nimeni să nu se atingă de ele.

Imediat vine și soția reclamantului împreună cu martorii B. B. și F. G. din Timișoara, cu recomandajie din partea preturei plasei Centrale către primăria Cerneteaz de a li-se da ajutor la găsirea obiectelor și găsind în curtea unui locuitor un cal, iar un alt cal și o trăsură jărănească cu scaun la un alt locuitor, prind caii, îi înhamă la trăsură și pronesc spre Timișoara.

În drum au fost opriți de pârâtul V. J. împreună cu alți țărani și aceștia de bună credință că ambii cai cu trăsura aparțineau lui Filip Glaszer, au cerut biletele de vite și pârâtul luând biletele din mâna lui B. B. și văzând că numai unul din ele se potrivește cu unul din cei doi cai, a dus caii cu trăsura la primărie, unde notarul comunal Ioan Santo. cercetând biletele și văzând că soția reclamantului nu poate dovedi proprietatea cailor și a trăsorei, a dispus ca până ce aceasta va aduce dovezi, obiectele să fie date în păstrarea pârâtului, ceea ce s'a și făcut.

Pârâtul auzind de scrisoarea dlui avocat Skutecki s'a dus la acesta împreună cu martorul Nicolae Savi și Leonlin Rodiniciu, s'a dus la reclamant acasă și i-a spus să vină să-și ia caii și trăsura că îi stau la dispoziție, însă reclamantul i-a răspuns ca să-i țină până în primăvară că pârâtul are fân de ajuns ca să hrănească caii și că va veni el să ia aceste obiecte: ori reclamantul nu s'a mai dus la pârât să primească caii și trăsura și în timp unul din cai a și pierit de boală la 22 Noembrie 1924, după cum se constată din certificatul dela dosar eliberat de medicul veterinar al plasei centrale Timișoara.

In drept. Astfel fiind starea de fapt urmează a vedea care este rezponzabilitatea pârâtului față de pretențiunea reclamantului:

Petitul acțiunii este obligarea pârâtului la predarea în natură a mobilelor sau la plata contravaloarei acestora, precum și la plata sumei de 20 lei pe zi, cu începere dela 16 Noembrie 1924, cu titlul de chirie pentru folosința acestor mobile, declarând că ele au fost deja date în chirie lui Filip Glaszer pentru a se indeletnici cu comerțul de lapte.

Având în vedere că reclamantul nu-și dovedește acțiunea sa față de pârât decât în ceea ce privește doi cai, o trăsură jărănească cu scaun cu arc și un ham, iar pentru celelalte mobile nu aduce nici o dovadă că le-ar fi luat pârâtul sau că s'ar găsi în posesiunea acestuia.

Că asupra acestor mobile reclamantul dovedindu-și dreptul de proprietate, este normă de drept că el poate să le urmărească în mâna ori cui s'ar găsi și pârâtul nu s'ar putea apăra contra unei astfel de acțiuni de revendicare, decât cu aceea că le posedă cu bună credință și cu titlul de proprietar obținut „a non domino”, ceea ce în speță nu există.

Însă dintre mobilele dovedite ca fiind proprietatea reclamantului și posedate de pârât, unui din cei doi cai a pierit la 22 Noembrie 1924 și pentru acesta, care nu mai există în natură, nu se poate acorda

reclamantului în sarcina pârâtului contravaloarea lui, deoarece, după cum rezultă din depozitia martorului Nicolaie Savi și certificatul eliberat de medicul veterinar al plasei Centrale Timișoara, calul a pierit de boală vitii cordis, cauzată de insuficiența aortei, boală căpătată cu cel puțin trei luni înainte pe pieire, adică încă din luna August 1924, când calul era în posesiunea dispărutului Filip Glaszer; deci pârâtul nu poate fi făcut răspunzător de un caz de forță de majoră provenit dintr'o cauză străină ce nu se poate imputa lui.

Prin urmare rămâne ca pârâtul să fie obligat numai la predarea în natură, conform petiției, a mobilelor pe care le deține și anume: un cal, o trăsură cu scaun cu arc jărănească și un ham.

În privința celui alt cap de cerere, adică obligarea pârâtului la plata chiriei pentru folosirea mobilelor acționate:

Având în vedere că, după cum se constată din depozitiile martorilor Nicolaie Savi și Leontin Radoniciu, pârâtul la 3 zile după ce soția reclamantului fusese în Cernetaz pentru a-și cauta caii și trăsura părăsite de Filip Glaszer și predate lui de către primăria comunală, s'a dus la reclamant acasă și i-a spus să vină să-și ia obiectele în cazul când el este proprietarul lor, însă reclamantul de buna sa voie i-a răspuns că să le țină la dânsul până în primăvară că are fân de ajuns pentru ca să hrănească caii și că va veni el să-i ia, ceea ce în realitate nu a mai făcut, iar pe de altă parte a acționat în judecată pe pârât la 30 Septembrie 1925.

Că deci pretențiunea de chirie de 20 lei pe zi a reclamantului contra pârâtului nu este fondată și ca atare trebuie respinsă, fiind că obligația pârâtului de a achita chirie pentru folosința mobilelor date în păstrarea sa poate să ia naștere numai dintr'un contract de închiriere, ori în speță prin faptul că reclamantul a spus pârâtului la 3 zile dela primirea cailor și trăsurei că să-i țină la el pentru că are fân de ajuns ca să-i hrănească, iar pârâtul a consimțit la aceasta primind în păstrare mobilele, din acest moment a luat naștere între părți un contract de depozit voluntar, prin natura lui gratuit, în baza căruia reclamantul nu poate avea acțiune provenită dintr'un raport de închiriere, ci cel mult ar avea o acțiune izvorâtă din încălcarea obligațiilor pârâtului ca depozitar, ceea ce reclamantul prin acțiunea de față nu o face.

Susținerea reclamantului cum că aceleași mobile le-a dat cu chirie de 20 lei pe zi dispărutului Filip Glaszer nu poate fi concludentă în cauză, fiind că și dacă a existat un asemenea contract el privea numai părțile contractante, adică reclamant și Filip Glaszer, iar nu pe pârâtul de azi, care după cum s'a spus mai sus, din momentul când mobilele au fost puse la dispoziția reclamantului, iar acesta le-a lăsat în păstrarea pârâtului, nu poate fi privit decât ca un depozitar și răspunzător numai în aceasta calitate.

Având în vedere că pârâtul nu a dat naștere la procesul de față, fiind că înainte de intentarea acțiunii fusese deja la dispoziția reclamantului mobilele, iar reclamantul de buna sa voie le-a lăsat în păstrarea pârâtului spunând că se va duce el ca să le primească, în baza art. 427 pr. c. și tariful avocațial, urmează ca reclamantul să suporte cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive

In numele legii

Judecătoria admite în parte acțiunea reclamantului B. V. din Timișoara I. inreg. la Nr. 1266—1927.

Obligă pe pârâtul V. J. din Cernetaz, cam în termen de 15 zile, sub urmările execuției să predea în natură reclamantului un cal, o trăsură jărănească cu scaun cu arc și un ham, dat lui pe seamă de către primăria comunei Cernetaz, respingând restul pretențiunii reclamantului ca nedovedit.

Obligă pe reclamant să plătească pârâtului, în termen de 15 sub urmările execuției suma de 6000 lei cheltueli de judecată și să suporte cheltuielile martorilor.

Pronunțată în ședința publicată dela 1 Iunie 1928.

ss. L. Năsturaș,
judecător.

Tribunalul Caransebeș

Sent. nc. 360—22/1923 din 2 Noembrie 1927.

Intreținere — Coobligații — Neexecutare din partea unora din coobligați — Împlinirea obligațiunii integrale de întreținere numai de un coobligat — Revenirea coobligatului, care singur a executat întreținerea asupra apărării sale — Declarație de refuz de a mai continua întreținerea — Dacă aceas'tă declarațiune sau refuz poate atrage după sine rezilierea contractului de întreținere cerută de reclamant — Soluție negativă — Caracterul obligațiunii de întreținere — Indivizibilitate — Contract de rentă viageră — Deosebire — Divizibilitate

Tribunalul

Asupra acțiunii de față prin care reclamantii S. R. și soția sa E. S. R. cer ca Trib. să pronunțe rezilierea contractului de întreținere ce s'a încheiat la 27 Sept. 1911 în Caransebeș deoparte între ei, S. R. și soția sa E. R. ca părinți și altă parte I. R. și N. R. ca fii, precum și radierea uzufructului intabulat în favorul văd. I. N. R. soția lui I. R. ca moștenitoare a soțului său N. R.

Având în vedere că atât prin petițiunea introductivă în instanță cât și la debaterile orale succesive, reclamantii au susținut acțiunea motivând că pârâții nu s'au conformat obligațiunii contractuale de a-i întreține pe viață și în consecință averea nemișcătoare ce le-a fost predată în schimb și în mod indivizibil este a se reîntoarce în proprietatea reclamantilor.

Examinând actele dela dosar și conținutul primelor debateri urmează a se vedea că starea de fapt a suferit schimbări datorite decesului unora dintre părțile din proces.

Astfel când reclamantii porniseră judecata în 29 Sept. 1923, N. R. murise în războiul mondial, iar despre I. R. se știe că era numai dispărut. Așa fiind, reclamantii în prima linie susțineau, că fiii lor din cauză de forță majoră nu mai aveau puțință de a satisface obligațiunea de întreținere, iar succesorii acestora nu au binevoit a îndeplini acea obligațiune de întreținere. Acțiunea era deci îndreptată contra soției decedatului N. R., Ilinca N. Rosu ca uzufructuară a unei $\frac{1}{4}$ parte cât i se cuvenea cu fiu de succesoare, contra fiicei lui N. R., F. R. măr. I. C. și contra reprezentantului legal al dispărutului I. R.: Dr Ianculovici, avocatul din Caransebeș.

În decursul procesului după procedura de „constituire” reclamantul S. R. încetează din viață și despre I. R. se constată oficial că murise în război. Ca rezultat au fost trași în proces de către reclamanta E. S. R. — rămasă singură purtătoare de acțiune, E. I.

R. soția lui I. R., fiii minori ai acestuia N. și F. reprezentanți prin curatorul adv. Dr Ianculovici precum și A. M., fiica majoră măritată a lui I. R.

În decursul procesului pârâta E. I. R. în numele său și în numele minorilor N. și F. ca tutore declară că nu se opune la cererea de reziliere a contractului făcută de reclamantă la care cerere s'a alăturat în ședința din 25 Iulie 1925 și pârâta A. M. fiica majoră a E. și a decedatului I. R. La data aceea ca și la desbaterea de azi pârâta E. I. R. a declarat că nu mai dă întreținere reclamantei ne mai fiind în stare.

Pârâta I. N. R. și F. C. reprez. prin adv. Dr Halle cer respingerea acțiunii întrucât reclamanta a fost întreținută tot timpul și chiar după data acțiunii în judecată.

Curatorul fiilor minori ai lui Ion Roșu după ce la 13 Iulie 1925 prin suplic de sub Nr. 12 și la desbaterea din 25 Iulie a stăruit în ascultarea unei serii de martori: Floarea Mationi, Nic. Năslău, Răchitan Ion și Vasile Mationi, ca să dovedescă cum că reclamanta a fost întreținută de către familia lui Ion Roșu recte Elisabeta, Ion Roșu și Ana Mihuț, apoi la desbaterea de azi declară chiar și în urma ascultării martorilor că se alătură la cererea reclamantei spre a fi admisă deși primele concluziuni duceau la respingerea acțiunii ceea ce era și firesc a se cere de un reprezentant al minorilor părții adevăr se în proces, față de reclamantă.

Având în vedere că atât reclamanta cât și pârâtele Ilinca N. Roșu și Floarea I. Crâșnic au cerut administrarea de probe spre a se stabili că reclamanta a fost întreținută de pârâta conf. obligațiunii din contractul a căru rezilte se cere.

Considerând că din declarațiile martorilor Petre Moiescu, Ion Crâșnic, Ion Răchitan, Simion Roșu și Al. Mationi rezultă că reclamații au fost întreținuți de Ion Roșu și Nicolae Roșu până la începerea războiului din 1914. Că dela această dată au fost întreținuți de familiile lui Ion Roșu și Nicolae Roșu; că după plecarea Iilinei la Obreja întreținerea reclamantei s'a continuat de către Elisabeta Ion Roșu, care a locuit și locuiește și așa în aceeaș casă cu reclamantă.

Că și din declarațiile martorilor Vasile Mationi Nic. Naslău și Floarea Mationi se constată că reclamanta a trăit laolaltă cu familia pârâtei Elisabeta Ion Roșu.

Că însăș din afirmațiunile pârâtei Elisaveta Ion Roșu, care a cerut admiterea acțiunii și rezilierea contractului din motiv că ea nu este în stare a da întreținere reclamantei, din aceasta iarăș rezultă că totuși numita a dat întreținere chiar și după intentarea acțiunii, reclamantei.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile martorilor cu rezultatul administrării probelor, din care se constată că în drept se pune în discuțiune rezilierea unui contract care a avut de obiect transferul de proprietate a unor imobile cu obligațiunea condițională pozitivă și rezolutorie pentru dobânditori, ca să se îngrijească de a întreține în tot timpul vieții pe acei dela cari au primit imobilele.

Un atare contract conf. jurisprudenței constante din vechiul regat este intitulat de contract nenumit cu titlu oneros și aleatoriu (a se vedea decizia Curței de Casație Nr. 444—923 Curierul Judiciar Nr. 41—923). Este oneros căci face să se nască un schimb

de prestațiuni între credi-rentieri și debi-rentieri, alea toriu deoarece credi-rentierul prestează ceva nedeterminat nici cantitativ nici referitor la durata care de pinde de necunoscuta longi vitate a credi-rentierului

Obligațiunea de întreținere este o obligațiune indivizibilă întrucât examinând natura obiectului ei, vedem că se referă la procurarea de alimente, îmbrăcăminte, îngrijiri de sănătate etc.

Or aceste prestațiuni denumiri în genere de întreținere, spre deosebire de obligațiunea de a da o sumă de bani, cum este cazul la contractul de rentă viageră, nu-i cu puțință a-l diviza.

Soarta credi-rentierului în contractul de întreținere este astfel asigurată prin executarea prestațiunii de întreținere în sensul convențiunii. Nu se poate dar crea ipoteza unei întrețineri parțiale, căci ori este ori nu este întreținut cineva, ceea ce duce la confirmarea că obligațiunea de a face cu aceea caracteristică de indivizibilitate.

Considerând că deși din depozițiile martorilor coroborate cu afirmațiunile reclamantei rezultă că întreținerea continuă a fost dată un timp numai de unii dintre obligați și nu de toți, totuși această îndeplinire a obligațiunii de întreținere fiind de natura a satisface pe cel care avea drepturi a o pretinde, folosește și celorlalți coobligați cari, indiferent din ce motiv, nu au contribuit la îndeplinirea obligațiunii de întreținere.

Că astfel, întrucât reclamanta a fost întreținută de unul dintre pârâții obligați — cum s'a dovedit — indiferent de cari dintre aceștia, nu mai avea nici interesul a se plânge și cine n'are interes n'are nici acțiune.

Consecvent acestor principii de drept judecata a găsit că este inutil a se mai stărui asupra procedurii de dovedire privitoare la atitudinea pe care a avut-o pârâtele Ilinca Nic. Roșu și Floarea Ion Crâșnic născ. Roșu față de reclamanta Elisabeta Sofronie Roșu, în baza obligațiunii de întreținere.

Având în vedere că în decursul desbaterei pârâta Elisaveta I. Roșu declară că nu mai voește a întreține pe reclamantă întrucât nu se simte în stare și că cere alături de reclamantă a se admite acțiunea și a se rezilia contractul de întreținere supus litigiului.

Considerând că din depozițiile martorilor ca și din declarațiile Elisavetei Ion Roșu, rezultă că această renunțare de întreținere intervine după intentarea acțiunii, ceea ce denotă că este făcută în mod tendențios și vexatoriu.

Or contractele ce se încheie între părți fiind rezultatul unei prealabile coordonări de voințe, trebuie să aibe o siguranță spre a nu fi desfășurate decât când una din părți se vede păgubită în dreptul său derivând din acel contract și din cauza unui fapt ocazional de cealaltă parte, iar nu pentru un capriciu sau joc de subtilități.

Că din toată atitudinea avută de această pârâta Elisaveta Ioan Rușu, se vede că numita se simțea nedreptățită de a se fi îngrijit singură de reclamanta iar la folos urma să participe și celelalte pârâte. Dar pentru această stare de inegalitate pârâta era în drept să pretindă dela ceilalți coobligați a o despăgubiri într'o anumită proporție.

Că întrucât declarația de neexecutarea obligațiunii de întreținere din partea pârâtei Elisaveta I. Roșu vine după intentarea acțiunii, aceasta dând naștere la o nouă situațiune juridică nu este a se lua

în considerare în acțiunea de față și ca aiare urmează a fi respinsă, cu atât mai vârtos că pârîta Ilinca N. Roșu s'a declarat că este gata a continua la rîndul său și de îndată a întreține pe reclamantă.

Având în vedere că reprez. minorilor def. Ion Roșu, curatorul Dr. Gh. Ianculovici avocat, deși la 15 și 25 Iulie 1925 a cerut și stăruit să se dovedească cum că reclamanta a fost întreținută de familia pârîtei Elisaveta Ioan Roșu, totuși la desbaterea orală de azi față de declarația pârîtei Elisaveta I. Roșu, a revenit asupra primelor concluziuni alăturându-se la cererea reclamantei. Aceasta dovedind o nestatornicie în alitudinea sa de partea adversă în proces, judecata nu a luat-o în seamă admitîndu-i totuși concluziunile referitor la cheltuielile de proces conform art. 434 pr. civ. A.

Pentru aceste motive Trib. ca for civil de primă instanță a pronunțat sentința de față acordînd cheltuieli de judecată pârîtelor Ilinca Nic. Roșu și Floarea I. Crâșnic în baza art. 425 pr. civ. A.

Observație. În sentința de față chestiunea de drept importantă este aceea referitoare la natura obligațiunii „de a întreține” și mai ales la consecințele ce decurg din ea.

Jurisprudența și doctrina au fost constante în clasificarea contractelor prin cari o parte predă un imobil iar cealaltă, primindu-l, se obligă a da în schimb hrană, îmbrăcăminte și alte prestațiuni similare.

Atît în cadrul legiurii române cât și în al celei austriace — aplicabil în Transilvania — contractele de întreținere nefiind specificate, lacuna a fost completată de doctrina ambelor legiuri, cari le-a denumit: „contracte nenumite”. Obligațiunea de a întreține izvoită dintr'un asemenea contract, intră în categoria obligațiunilor de a face și care nu poate să fie decât indivizibilă și ca primă consecință, în caz de pluralitate, de debitori, îndeplinirea obligațiunii de unul din obligați liberează și pe ceilalți coobligați.

În speța dezbătută la Trib. Caransebeș, s'a ivit o chestiune de drept destul de interesantă. Reclamantul pretinde că pârîții nu i-au dat întreținere și deci cer rezilierea contractului pentru neîndeplinirea obligațiunii de întreținere. Administrându-se probleme se face dovada, că unul dintre pârîții obligați, a îndeplinit obligațiunea de a întreține pe reclamant și ca atare acesta fiind satisfăcut nu mai avea de ce să se plîngă. Dar în timpul desbaterilor survine împrejurarea că singurul dintre pârîții, cari se îngrijeau de a întreține pe reclamant, declară în instanță, după ce se apăraseră, că nu mai voește să execute obligațiunea contractuală și revenind, se alătură la acțiunea reclamantului de a se rezilia con-

tractul tocmai pentru neîntreținerea acestuia. Față de această situație nouă, pârîții cari de fapt nu dăduseră întreținere reclamantului, declară că se obligă ei a continua întreținerea reclamantului și astfel cer a ce respinge acțiunea.

Reclamantul stăruia în rezilierea contractului, pe motiv că și pârîțul despre care se dovedise că-l întreținuse, cerea rezilierea, deoarece el însuș refuza a-l mai întreține.

La primul examen al chestiunii, s'ar părea că altă soluțiune juridică nu era de dat decât reziliindu-se contractul, ca ne mai fiind îndeplinit de nici una din părțile contractante. Cum însă această stare de fapt se naște după intentarea acțiunii și după intrarea în fond a procesului, declarație de senzație a pârîțului care îndeplinesc obligațiunea contractuală pînă în ultimul moment, după intentarea acțiunii, nu putea să aibă efectul urmărit de reclamant de a obține rezilierea contractului, cererea aceasta fiind în orice caz prematură.

În baza contractului original, partea care transferase proprietatea, avea dreptul să pretindă întreținere. Părțile cari primiseră aceste bunuri în starea lor indiviză, aveau altă grijă, decât ca predatorul imobilelor să fie prevăzută cu cele necesare vieții.

Or din moment ce unul singur execută această obligațiune, ceilalți, din punct de vedere al acordului contractual, erau în afară de orice preocupare. Îndatorirea pârîților vizaj, va începe numai din momentul când se va dovedi că ei nu au continuat obligațiunea întreținerei, socotit după ce a încetat întreținerea aceluși singur coobligat, despre care s'a dovedit că și-a îndeplinit obligațiunea de întreținere, pînă la data soluționării acțiunii în reziliere.

Dar chiar această declarație făcută de pârîțul care întreținuse pe reclamant, trebuia supusă procedurii de dovedire, căci altfel nu rămâne decât o simplă afirmațiune ce nu era a se lua în considerare nici în cazul intențării unei noi acțiuni.

Soluția dată de Trib. Caransebeș era singura soluție juridică, întrucât dacă s'ar fi pronunțat rezilierea contractului, deși obligațiunea contractuală se dovedise a fi fost îndeplinită în momentul intențării acțiunii, s'ar fi răsturnat acel elementar principiu de drept că contractele se reziliază numai din vina uneia din părți și că, convențiunile trebuiesc executate de bună credință. . . Ori din starea

de fapt stabilită de Trib. Caransebeș, de deduce că reclamantul numai prin manopere și subtilități a atras de partea lui pe singurul părât, care-și îndeplinesc obligațiunea de a-l întreține și că dintr'un anumit calcul, acesta declară că se unește la cererea de reziliere a contractului, fără ca și această declarație să fi fost dovedită.

Intrebuițarea denumirii de credi-rentier pentru acel care transmite proprietatea unor imobile și de debi-rentier pentru cel care se obligă a da întreținere, facilitează enunțarea și identificarea părților în proces, fără a constitui o confuzie ca contractul de rentă viageră de care se deosebește contractul de întreținere din speță, prin aceea că obligațiunea debirentierului din contractul de rentă viageră este prin natura prestațiunii divizibil.

Interesanta speță de mai sus, pe care Trib. Caransebeș a rezolvat-o într'un mod atât de judicios, merită să fie dată ca un exemplu de discernământ pentru distribuitorii Justiției, cari — chiar în împrejurările cele mai surprizătoare — știu să îmbrace dreptatea în formele ei legale.

Grigore Ionescu,
Magistrat asistent la Curtea
de Casație

(Pand. Rom. 4—5—928.)

Curtea de Apel Cluj

Secțiunea II

Nr. Cont. 36/1928.

Contencios administrativ. Legea poliției generale a Statului. Statutul funcționarilor publici și legea polițiilor din Ardeal. Funcționar stabil și p nerea în disponibilitate prin decizie Ministerială.

Curtea

a dat după terminarea desbaterei orale astăzi, în ziua de 16 Martie 1928 următoarea

Deciziune:

Declară ilegală și anulează decizia Ministerului de Interne No. 76032 S. din 21 Decembrie 1927, comunicată cu ordinul No. 76319 din 22 Decembrie 1927, privitoare la punerea în disponibilitate a reclamantului Eugen Clonța, și înviltă pe același Minister să reintregreze pe reclamant pe data de 21 Decembrie 1927 în funcțiunea avută, sub sancțiunea prevăzută de art. 7 al legii pentru contenciosul administrativ.

Obligă pe același Minister ca sub sancțiunea execuției legale să plătească reclamantului prin adv. Dr. Emil Hațiegan în 15 zile 4000 Lei, (patrumii lei) cheltuieli, de judecată.

Motive:

Cu petiția în reg. sub C. II. 36/I—1928 reclamantul Eugen I. Clonța din Cluj, face acțiune în contencios la Curtea de Apel din Cluj s. II. cerând anularea deciziei Ministerului de Interne Nr. 76032 S. din 21 Decembrie 1927 prin care a fost pus în dispozi-

bilitate din funcțiunea de Inspector de poliție cl. II. la Prefectura Poliției Cluj și cheltuieli de judecată.

Înainte Curții, la desbaterile orale din 17 Februarie și 16 Martie 1928 reclamantul și-a susținut acțiunea motivând că nu putea fi pus în disponibilitate de cât în urma unei hotărâri a comisiei de disciplină, deoarece era stabil în funcțiune, iar nu numai prin deciziunea Ministerială. Ministerul de Interne, prin avocatul Statului din Cluj, ca și prin reprezentanții săi cu delegație specială, din București a cerut respingerea acțiunii în contencios pe motiv că reclamantul nu era stabil și deci nu era nevoie de îndeplinirea vreunei formalități pentru înlocuirea sa din serviciul avut.

Curtea, examinând actele de la dosarul cauzei, depuse atât de reclamant, cât și de Ministerul de Interne cu dosarul Nr. 9683, privitor pe reclamant, constată următoarea stare de fapt: Reclamantul este numit pe ziua de 1/III—1920 de către secretariatul General al Ministerului de Interne Cluj, în calitate de concepișt la Prefectura regională de Poliție din Brașov. Cu decretul Nr. 3806/8640—1920 a aceleiași autorități este mutat pe ziua de 1 August 1920, în aceeași calitate la Poliția Brașov cu decretul Nr. 3171/5—1921 este numit de aceeași autoritate, pe ziua de 15 Mai 1921, în mod definitiv, ca funcționar superior de concept în clasa de salarizare IX 2, la aceeași poliție, având un salariu anual de 6000 lei. Cu deciziunea Ministerului de Interne, Direcțiunea poliției și siguranței generale Nr. 35.579 S. din 26 Mai 1922, este încadrat în funcțiunea de subșef de birou cl. I, cu salariu bugetar de 500 lei lunar, la aceeași Poliție. Prin I. D. R. Nr. 5367 din 2/XII—1922 este înaintat translator la aceeași poliție, unde funcționează până la data de 15 Februarie 1923, când demisionează. Mai târziu, adică în anul 1926, solicită Ministerului de Interne cu petiție reg. sub Nr. 9941—1926 Direcțiunea Poliției și Siguranței generale postul de director al Prefecturii de Poliție din Cluj. În urma referatului șefului biroului personalului din Ministerul de Interne (Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale) Nr. P. 9941—1926 și avizului comisiei centrale de propuneri la numiri și înaintări din 13 Noembrie 1926, se aprobă *reprimirea* reclamantului la o eventuală vacanță, în funcțiunea de subșef de birou, „funcțiunea ce a părăsit prin demisiune și cu ordinul Nr. 69103 S. din 27/XI—1926-i se aduce la cunoștință aceasta de Minister, prin Prefectura Pol. Brașov. La acest ordin atât reclamantul cât și Prefectura Poliției Brașov cu raportul Nr. 7133—1926 fac o întâmpinare, arătând că reclamantul n'a demisionat din funcțiunea de subșef de birou ci din aceea de translator șef. La acestea șeful biroului personalului din Ministerul de Interne face un nou referat cu No. P. 11554—1926, cu concluziunea că reclamantul să fie numit la o eventuală vacanță într'un post achivalent (850 Lei) ca ofițer de poliție numai având vacanțe de translatori cu 850 bugetar „fiind transformate“. Întâmpinările și cu acest nou raport merg din nou la Comisiunea centrală de numiri și înaintări — care în ședința din 4 Ianuarie 1926, își dă avizul de admiterea cererii reclamantului și raportului Nr. 11554—1926 și astfel Ministerul de Interne — Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale, — îl numește pe reclamant prin deciziunea No. 3551 S. din 25 Ianuarie 1926, în funcțiunea de inspector

de poliție cl. II. la Prefectura poliției Cluj. La această autoritate funcționează reclamantul până în 21 Decembrie 1927, când este pus în disponibilitate prin Deciziunea Ministerului de Interne — Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale — Nr. 76032 S. pe baza „concluziunilor procesului verbal din 14 Dec. 1927 dresat de Comisiunea mixtă instituită de consiliul de miniștri pentru constatarea neregulilor comise de studenții congresiști în orașul Cluj“, fără altă judecată, deoarece reclamantul zice aceeași deciziune „nu este stabil“.

Față cu aceasta stare de fapt și cu concluziunile părților conținute în actele depuse și procesele verbale de ședință. Curtea caută să examineze, în drept, dacă reclamantul era sau nu stabil în funcțiunea de Inspector de Poliție, din care a fost pus în disponibilitate și în consecință dacă în mod legal a fost înlocuit în funcțiune.

În combaterea acțiunii în contencios Ministerul de Interne a susținut, că reclamantul n'a fost *reprimit* în funcțiune în anul 1927, ci numit din nou și întrucât cu ocazia acestei numiri n'a depus examen și n'a fost declarat definitiv conform art. 37 din Statutul funcționarilor publici, n'a căpătat stabilitatea. În afară de aceasta, dacă numirea sa din 1927 ar fi considerată ca o reprimire în serviciu, încă reclamantul nu poate susține, că este stabil, neavând căpătată stabilitatea anterior demisiunii sale.

Asupra primei chestiuni: numire nouă sau reprimire.

Având în vedere, că în conformitate cu dispozițiunile art. 7 din statutul funcționarilor publici, numai funcționarii publici definitivi și inamovibili se bucură de stabilitate:

Având în vedere, că în conformitate cu dispozițiunile art. 37 din același Statut, dispozițiuni care se aplică și funcționarilor din poliție și siguranță, conform art. 33 din Statut, nici un funcționar public din acei cărora li se aplică partea II-a a Statutului funcționarilor nu poate fi socotit definitiv, decât cu condițiunea de a fi depus un examen, iar după un an dela depunerea examenului să fie declarat ca atare excepție în privința examenului art. 38 din Statut.

Având în vedere, că în cazul de față reclamantul n'a depus nici examen cu ocazia numirii sale din 1927 și nici n'a fost declarat definitiv, este evident, că dacă numirea sa din 1927 este considerată ca o nouă numire, reclamantul nu poate beneficia de acțiunea în contencios, nefiind stabil.

Având în vedere însă, că din actele depuse de părți, reiese că nu este vorba de o numire nouă, ci de o reprimire în serviciu, din care reclamantul demisionând în 1923, deci anterior existenței Statutului funcționarilor publici, dispozițiile art. 37 din Statut, nu pot fi avute în considerare, întrucât nu rezolvă chestiunea.

Că, într'adevăr, în conformitate cu dispozițiunile art. 65 din Statutul funcționarilor publici, funcționarul demisionat poate fi reprimat în serviciul avut sau altă funcțiune echivalentă, cu condițiunea ca reprimirea să fie făcută în decursul a cinci ani după demisiune, și să fie făcută cu avizul conform al comisiei pentru propuneri de numiri și înaintări.

Având în vedere, că în fapt, se constată după cum am arătat, că reclamantul cerând postul de Direc-

tor al Prefecturii de Poliție din Cluj, în urma referatelor șefului biroului personalului din Ministerul de Interne — Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale — și avizului favorabil al comisiei de numiri și înaintări, Ministerul de Interne admite cererea reclamantului și cu ordinul Nr. 69103/1926, face să i să aducă la cunoștință, că va fi *reprimit* în serviciu, la o eventuală vacanță, ceia ce s'a și efectuat, după noua întâmpinare a reclamantului, când a fost numit în funcțiunea de Inspector de poliție cl. II, funcțiune echivalentă aceleia de șef translator, avută în ziua demisiunii.

Având în vedere, că pentru a se deduce, că într'un caz oare care, un funcționar a fost numit sau reprimat în serviciu, instanța de judecată nu trebuie să se orienteze numai de termeni întrebuiți în decretul sau deciziunea de numire, ci de toate împrejurările care au precedat actului de numire:

Având în vedere, că în cazul de față, deși deciziunea Nr. 3551/1927, care reprimește în serviciu pe reclamant întrebuițează termenul de „numire“ totuși din toate actele dela dosar reiese, că este vorba de o *reprimire* în serviciu, iar nu de o simplă numire nouă, deoarece s'a căutat respectarea tuturor cerințelor art. 63 diu Statutul funcționarilor;

Având în vedere, că s'a stabilit că reclamantul a fost *reprimit* în serviciu, iar nu *numit* din nou, urmează, că el reîntră în drepturile dobândite anterior demisiunii sale, întrucât reprimirea în serviciu determină o continuare a funcțiunii, care a fost numai întreruptă prin demisiune;

Că deci, Curtea trebuie să examineze dacă reclamantul a fost sau nu stabil anterior demisiunii sale.

Făcând un examen a legislațiunii aplicabile, anterior Unirii din 1 Decembrie 1918 și după această Unire în Ardeal, constată că sub regimul Maghiar nu era organizat, în Ungaria, un serviciu polițienesc de Stat, decât pentru Budapesta (legea XXI din 1881. Colecțiunea legilor din 1881 Nr. 21, din 17 Aprilie 1881 pag. 191) iar pentru restul țării fiind numai serviciu de jandarmerie și poliție orășănească. (Magyar közigazgatási és pénzügyi jog, irta Boer Elek. 1912 I. kötet. Általános rész, pg. 233).

După unire, Consiliul Dirigent organizează serviciul polițienesc de stat prin Decretul nr. VIII din 27 Februarie 1919, pentru „orașele municipale și cele cu consiliu“ (art. 1) dispunând, deoparte, că „actualul personal al polițiilor orășănești, va fi aplicat în serviciul poliției de Stat“ (art. 5), iar de alta, că „organizațiunea poliției de Stat, se va norma prin o ordonanță a șefului rezortului de interne (art. 2). Această ordonanță s'a și dat la 22 Aprilie 1919, sub nr. 2433—1919, și că cuprinde între altele, dispozițiuni referitoare la calificarea personalului polițienesc (art. 7), precum și la *determinarea* acestui personal, după cum e vorba de un *capitanat de poliție*, sau de o *prefectură regională* (art. 5) și la atribuțiunile acestui personal: atribuțiuni de poliție propriu zisă și de poliție judiciară (art. 1).

Pe baza acestei ordonanțe, reclamantul este numit conceptist în 1920 la Poliția din Brașov, iar la 15 Mai 1921, cu Decretul nr. 3171/5/1921, funcționar superior de concept, la aceeași Poliție. În această calitate este găsit reclamantul la 30 Iunie 1921, când decretul nr. 2656 (publicat în Mon. Of. Nr. 68 din

acea dată) ordonă încadrarea personalului polițienesc din Ardeal și Bucovina „în funcțiunile corăspunzătoare prevăzute în legea de organizare a poliției generale a Statului” (art. II și III) și totodată declară că „se recunoaște că toate legile poliției și de siguranță din momentul alipirii, prin simplul fapt al alipirii (art. IV).

După cum se vede, acest decret cuprinde în art. VI expresiunea unui principiu de drept internațional public, conform căruia, legile de poliție și siguranță sunt aplicabile în ținuturile anexate sau alipite, de fapt, dela data anexiunii sau unirii, fără necesitatea intervenirii unei dispozițiuni legale, care să dispună asupra acestei norme, întrucât este firesc că statul la care un ținut s'a anexat, sau alăturat de bună voie (alipit) să și exercite măsurile de siguranță și de poliție, conform cu legile sale, pe care le socoate cele mai potrivite.

O lege de poliție și de siguranță poate fi privită, însă sub un dublu aspect și anume: sub aspectul *obiectiv*, adică al măsurilor propriu zise de siguranță și poliție și sub aspectul *subiectiv*, adică al personalului polițienesc și de siguranță. Din Decretul nr. 2656/1921, reiese că Statul Român a făcut aplicarea integrală a principiului, în ceea ce privește legile de siguranță, înțelegând să aplice în această ramură, legile Vechiului Regat, atât obiectiv cât și subiectiv, iar în ceea ce privește *legile de poliție*, a înțeles să considere aplicate legile Vechiului Regat numai în partea lor *obiectivă*. Această concluziune este întărită prin dispozițiunile I. D. R. nr. 3832 din 11 Decembrie 1918, care spun, în art. 1 că „In mod provizor și până la definitivă organizare a României întregile, însărcinăm cu conducerea serviciilor publice din ținuturile (alipite, Ardeal) Consiliul Dirigent”, iar prin art. 2, adaogă că „va rămâne, însă în administrația guvernului regal *Siguranța Generală a Statului*”. Acest ultim I. D. S. (3632) pare a contrazice principiul pus în art. VI din I. D. R. 2656/1921, căci, întrucât, se trece sub administrația guvernului regal, numai *Siguranța generală*, nu și poliția. Ar urma că implicit legile de poliție locală rămân aplicabile în integralitatea lor. Chestiunea neinteresând sub această formă speța de judecată, nu insistăm. Rămâne bine stabilit numai, că în *privința* personalului polițienesc, s'au aplicat în Ardeal, până la unificare, adică până la încadrare (Decretul nr. 2656/1921) legile, decretele și ordonanțele locale. Am arătat, că reclamantul a fost numit prin Decretul nr. 3171/5/1921, ca funcționar superior de concept, în mod *definitiv*. Această definitivitate dacă a fost sau nu căpătată în mod legal n'o mai discută Curtea, găsind-o inutilă, deocamdată. În'adevăr, făcându-se încadrarea personalului polițienesc din Ardeal și Bucovina pe ziua de 1 Iulie 1921 (I. D. R. 2656/1921) urmează că pe această dată s'a extins în Ardeal legea asupra organizării poliției generale a Statului român, din punct de vedere subiectiv adică a personalului polițienesc. Ori, conform art. 38 din această lege „ofițerii de poliție, afară de jandarmii rurali și subcomisarii de clasa III, *aflași actualmente* în funcțiune, se bucură de „*stabilitate*”. Prin urmare, legea poliției generale care se extinde în Ardeal, în *privința* personalului, în 1921, declară de stabili pe toți ofițerii de poliție, aflați în funcțiune, afară de excepțiunile menționate.

Acest text de lege, necerând pentru acordarea

stabilității unui funcționar polițienesc de cât: calitatea de ofițer de poliție și existența în funcțiune, urmează că chestiunea valabilității numirii unui funcționar în calitatea de ofițer de poliție, anterior extinderii acestei legi, în speță, legalitatea numirii și acordării definitivului reclamantului, nu prezintă nici o importanță.

Având în vedere că se constată, în fapt, că reclamantul era în funcțiune la data extinderii legii de poliție în Ardeal, având titlul de „funcționar superior de concept clasa IX. gradul II”, rămâne să se mai examineze de Curte, dacă în această calitate reclamantul era ofițer de poliție și dacă, prin echivalență, era superior unui subcomisar de clasa III.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 5 din ordonanța Rezortului de Interne Nr. 3433/1919, personalul Poliției de Stat, constă: a) La Căpitanatul de Poliție, dintr'un căpitan ca șef, ofițeri, concepști și comiseri civili, la care se adaogă personalul de cancelarie etc., iar b) La *Prefectura Regională* dintr'un Prefect de Poliție și ceilalți funcționari.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 1 din aceeași ordonanță, dispozițiuni care sunt similare cu acelea conținute de art. 1 din legea poliției generale a Statului, personalul polițienesc, afară de personalul de cancelarie, bine'nțeles are atribuțiuni de poliție administrativă și poliție judiciară;

Având în vedere că, în special, prin atribuțiunile lor de poliție judiciară, acești funcționari îndeplinesc aceleași obligațiuni, având aceleași drepturi ca și ofițerii de poliție judiciară, indicați de art. 3, 5 și 6 din legea poliției urmează că toți funcționarii — adică întregul personal de poliție afară de personalul auxiliar, prevăzut în art. 5 din ordonanța Nr. 3433/1919, are calitatea de *ofițer de poliție*, ca și personalul prevăzut în art. 3 din legea poliției generale a Statului. Că în ceea ce privește pe reclamant, reiese în mod evident că în calitatea sa de funcționar superior de concept, era ofițer de poliție, atât din comparația făcută, în lipsa altei distincțiuni în ordonanța citată, cât și din dispozițiunile art. 41 din legea poliției de Stat a orașului Budapesta, din 1881, care înșiră între ofițerii de poliție, *pe conceptist*, și mai ales din actele depuse de reclamant și anume din certificatul Prefecturii Poliției Brașov, Nr. 485/1913, care arată că reclamantul a funcționat la acea poliție și ca „șef al serviciului de *cercetări și urmăriri*” și referatul șefului biroului personalului din Ministerul de Interne — Direcțiunea poliției și siguranței generale Nr. O. 11554 — 1926, care constatând că reclamantul a funcționat anterior demisiunii „ca ofițer de poliție” propune „să fie trecut la o eventuală vacanță într'un post echivalent ca ofițer de poliție”, ceea ce a și avut loc, numitul fiind numit Inspector de Poliție.”

Rămâne să se mai stabilească care a fost *echivalentul* funcțiunii de *cancelist superior*, sau funcționar superior de concept față de funcțiunile de ofițeri de poliție prevăzuți în legea poliției generale a Statului;

Având în vedere că pentru stabilirea echivalenței unor funcțiuni identice singura normă călăuzitoare formează tratamentul material al funcțiunii, adică salariul de bază;

Având în vedere că la data extinderii legii poliției generale a Statului, în Ardeal adică a încadrării funcționarilor din acest ținut, în tipurile prescrise de legea Vechiului Regat, reclamantul, în funcțiunea sa

de funcționar superior de concept clasa IX gradul II, avea un salariu de bază de 500 lei lunar;

Având în vedere că același salariu de bază, corespundea funcțiunii de comisar cl. II prevăzută de legea Poliției generale a Statului;

Având în vedere că după această normă s'au făcut și încadrările personalului, după cum reiese din certificatul Prefecturii poliției Cluj, Nr. 4903—1928 care declară că „Prin încadrarea personalului polițienesc din 1921, funcționarii superiori de concept clasa de salarizare IX. gr. II. (căpitan de poliție) au fost încadrați în gradele de comisari cl. II, sau subșef de birou cl. I. având salariul de bază de 500 lei lunar” și în ceea ce privește pe reclamant, în special din Deciziunea Ministerului de Interne Nr. 35579 din 26 Mai 1922, care pe baza I. D. R. Nr. 2656—1921 îl încadrează în „funcțiunea de subșef de birou cl. I, cu salariu bugetar de 500 lei.”

Având în vedere că, deci, la data încadrării, reclamantul avea o funcțiune echivalentă celeia de comisar cl. II, cu care trebuie considerat asimilat, atât pe baza atribuțiilor identice de ofițer de poliție — cât și pe baza salariului de bază, după cum am arătat, urmează că reclamantul, la data extinderii legii Poliției Generale a Statului în Ardeal, — din punct de vedere subiectiv, adică a personalului, funcționa cu calitatea de ofițer de poliție, superioară celeia de subcomisar cl. III. și deci pe temeiul art. 38 din legea poliției generale a Statului, a căpătat stabilitatea în funcțiunea polițienescă;

Având în vedere că acest drept de stabilitate, odată câștigat, a intrat definitiv în patrimoniul reclamantului pentru funcțiunea generală de poliție;

Având în vedere că reclamantul demisionând din Poliție în 1923, a fost reprimat în 1927, dreptul său la stabilitate, întrerupt, prin întreruperea funcțiunii a reapărut, prin reluarea funcțiunii;

Având în vedere că reclamantul a dobândit, dreptul la stabilitate pe baza legii poliției generale a Statului, nu i se mai poate discuta acest drept pe baza Statutului funcționarilor și anume pe motivul că n'a fost declarat *definitiv* conform acestui Statut, deoarece definitivul prevăzută de Statutul funcționarilor, nu este de cât o modalitate de dobândirea stabilității, pentru aceia care nu aveau, iar nici ce cum o nouă condițiune pentru căpătarea stabilității, ceea ce ar fi avut ca rezultat direct, atingerea drepturilor câștigate;

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiile art. 52 al. III. din Statutul funcționarilor, pedeapsa punerii în disponibilitate, nu poate fi aplicată de cât cu avizul conform al comisiei de disciplină;

Având în vedere că reclamantul a fost pus în disponibilitate prin deciziunea Ministerului de Interne. Direcțiunea poliției și siguranței generale Serviciului controlului și măsurilor disciplinare Nr. 76032 S. din 21 Decembrie 1927, fără avizul comisiei de disciplină și numai pe baza concluziunilor Procesului verbal din 14 Decembrie 1927, dresat de Comisiunea mixtă instituită de consiliul de miniștri pentru constatarea neregulelor comise de studenții congresiști în orașul Cluj, comisiune care nu are calitatea de comisiune de disciplină, urmează că reclamantul, în mod ilegal, a fost pus în disponibilitate și ca atare Curtea a trebuit să declare de ilegală zisa deciziune și s'o anuleze, invitând Ministerul de Interne să reintegreze

pe reclamant în funcțiunea avută, pe data de 21 Decembrie 1927, adică a punerii reclamantului în disponibilitate conform art. 1 și 6 din legea contenciosului administrativ;

Având în vedere că Ministerul de Interne, prin judecarea procesului prezent, a cauzat cheltuieli reclamantului, Curtea l'a obligat și la suportarea lor, fixându-le la suma de 4000 lei conform art. 425 al. Pe Pronunțată azi 16 Martie 1928.

Președinte: (ss) Dr. Ioan Papp, Raportor: (ss) Teodor Tănăsescu, Votant: (ss) Minea Popescu, Grefier: (ss) George Mureșan.

Curtea de Apel Cluj

Secția I.

Sent. Pen. din 29 Martie 1928.

Crima de incendiu. Intențiune. Interes. Proprietar incendiator. Pericol. Existența crimei. (Art. 422 c. pen.). Deși potrivit art. 422 al. alt. c. penal cel ce cu intențiune dă foc propriului său bun nu se face vinovat de crima de incendiu, atunci când obiectul incendiat fie prin calitatea sau prin locul unde se găsește pune în pericol avutul sau persoana altuia, faptul se califică și se pedepsește conform sus zisului text de lege.

Curtea: Având în vedere că nu poate fi nici o îndoială, că incendiul a fost pregătit și deci pus intenționat, și aceasta rezultă, din așezarea minuțioasă și chibzuită a atâtor obiecte inflamabile, anume, punerea de cârpe și lemne unse cu petrol, avându-se grija de a se îndepărta pământul astfel ca focul să se poată repede propaga prin strașina la acoperiș și în interiorul casei.

Că deasemenea este certitudinea, că focul a fost provocat — imediat după stingerea șurei — din camera prevăzută cu deschidere în pod, aruncându-se un chibrit aprins sau alt obiect arzând în pod peste cârpele unse cu petrol și această împrejurare se stabilește temeinic, din faptul, că s'au găsit scaunele în dreptul deschiderii și urmele aceluia care s'a suit, iar prin altă parte nu se putea intra, podul fiind încuiat.

Nu poate fi nici o îndoială, că acuzatul Adolf Simion a provocat intenționat incendiul și el a pus foc și proba rezultă și din circumstanța, că nimenea altul nu avea acces în podul casei sale, și a pune un timp îndelungat pentru pregătirea amănunțită, prin așezarea atâtor obiecte udate cu petrol, și la locuri potrivite, și aceasta circumstanță o întărește depoziția maritorului Szekeli Vasile, care arată, că el a văzut pe acuzat... „scobind, cu un vișău la capete două lemne similare ca acelea aflate în pod după incendiu”...

De altă parte interesul acuzatului este vădit și anume acela de a dobândi suma asigurării de incendiu.

Că acuzatul, cu nimic nu poate explica declararea incendiului, și existența acelor obiecte inflamabile, astfel aranjate în podul casei sale, și cum deodată au luat foc, căci învinuirea ce o aduce consăteanului său Colaci Vasile, arătându-l pe el ca incendiator, este neserioasă.

Este inadmisibil de a se crede — și cu nimic serios nu s'a putut dovedi pretinsa dușmănie dintre dâșii — că Vasile Colaci, la ora 2 p. m. în acea zi, a intrat în podul casei, a cărei ușă era încuiată, și acolo ar fi pus acele zdrențe și lemne cari au fost găsite umplute cu petrol și totuși rămâne fără explicație cum acest om a putut aprinde focul, și care nu se putea pune prin altă parte în pod, decât prin in-

teriorul camerei, amintită mai sus, așa că rămâne statornic dovedit, că acuzatul Adolf Simion a pus foc casei și șurei sale.

Apărarea acuzatului, conzistând în aceea, că fapta sa, în orice caz, nu constituie o infracțiune potrivit art. 422 al. ultim, cod. penal, deoarece focul a fost pus propriului său imobil, este nefundată.

Considerând, că din dispozițiile art. 422 al. ultim cod penal, rezultă, că cel ce intenționat dă foc propriului său bun nu comite crima incendiului, însă și acesta se face vinovat de crima de incendiu, și este pedepsit conform zisului text de lege, atunci când obiectele, fie prin calitatea lor, ori prin situația în care ele se găsesc, prin incendierea lor pun în pericol avutul sau persoana altuia, și în asemenea caz, faptul comis se califică și se pedepsește conform art. 422 al. I. pr. a. II, pentru care fapt Adolf Simion a fost trimis în judecată prin actul de acuzare.

Că dar, este de ajuns de a se stabili, că focul pus de proprietar obiectului său constituie un pericol, adică prin înlindere să primejduiască avutul altuia, sau viața altora, pentru ca fapta să constituie crima incendiului.

Având în vedere, că imobilul incendiat al acuzatului este situat într-o comună rurală și este ușor de văzut, că focul se poate repede întinde la casele vecinilor, amenințând astfel grav avutul altora, că de altminteri, este dovedit cu depoziția marilor Szekeli Ion, că acesta avea casa apropiat învecinală de casa acuzatului, căci mariorul zice: „sunt vecin al doilea cu acuzatul; casa mea e foarte aproape de casa acuzatului” și așa dar este dovedit, că avutul acestui locuitor vecin a fost amenințat de primejdia incendiului.

Deasemenea este nefundată apărarea acuzatului sprijinită pe dispozițiile art. 427 cod. pen. susținând, că focul a fost stins în urma dispozițiilor lui, deoarece în fapt se dovedește, că atât focul declarat la șură, cât și focul declarat la casă s'au stins din inițiativa oamenilor și în privința celei din urmă, în urma ordinului primarului Flueraș Ion, care a dat ordin oamenilor să spargă ușa podului și să intre înăuntru și cu ajutorul acestora incendiul a fost stins. Cu nimic nu s'a dovedit, că acuzatul ar fi luat vre un fel de măsuri, din propria lui inițiativă, pentru stingerea focului, înainte de a se fi descoperit faptul și de a se împiedică înlinderea incendiului, iar în împrejurările cauzei a rămas fără o explicație serioasă faptul că acuzatul nu a putut găsi cheile podului, dea înlesni oamenilor intrarea grabnică în pod pentru a stinge focul.

Pentru aceste motive, respinge apelul.

Președinte dl *Al. Balaș*, referent dl *Al. Ulloineanu*.

Opiniune

Subsemnatul difer de părerea majorității și rămân de părere că acuzatul trebuie achitat conf. art. 326 pct. 1 pr. p. sentința Tribunalului fiind nulă.

Motive. Acuzatul Simon Adolf a fost trimis în judecata Tribunalului Someș prin decizia No. 82 din Iulie 1927 a Camerei de punerea sub acuzare și Actul de acuzare al Parchetului General Cluj No. 1147 din 8 Iulie 1927 pentru crima de dare de foc prevăzută și pedepsită de art. 422 pct. 1 și 426 c. p.

săvârșită prin aceea că în scop de a-și putea încasa suma de asigurare de 200.000 lei dela Soc. Transilvania, după pregătiri a pus foc șurei și casie sale, incendiu care nu s'a desăvârșit, fiind stins de făptaș cu ajutorul oamenilor prezenți în aceea zi de Duminică la locul incendiului. Din procesul verbal al desbaterii din fața Tribunalului reiese că procurorul a susținut acuzarea conformându-se ordonanței definitive. Cercefând ordonanța definitivă a judelei instructor vedem că acuzatul fusese declarat pus sub urmărire conf. art. 422 teza I și II, 423 comb. cu 381, 383, 388, 65 și 96 c. p. Procurorul general prin rechizitorul său Nr. 1056 din 28 Iunie 1927 cere punerea sub acuzare a lui S. Adolf pentru aceleași texte; iar Camera de punere sub acuzare prin decizia sa și Procurorul general prin Actul de acuzare au hotărât altfel, cum se vede la începutul motivării. Aflându-se sub imperiul legii de pr. p. română în ce privește modalitatea sesizării instanței de judecată în materie de crimă de competența Curții cu Juri, cred că procurorul Tribunalului nu putea susține în fața instanței de judecată decât cele cuprinse în actul de acuzare al Procurorului General potrivit art. 236 și 304 pr. p. română sub pedeapsă de nulitate. Presupunând însă, că în Ardeal n'ar fi extinse toate textele pr. p. române și că aci fiind în vigoare dispozițiile legii de pr. penală maghiară în ce privește procedura de judecată în fața instanțelor, nefiind în ființă aci nici Curțile cu Juri, ne referim atunci la depozițiile art. 325 pr. p. din Ardeal. Legal S. Adolf fusese trimis în judecată conf. art. 422 al. I. c. p. adică pentru darea de foc al lucrului altuia, iar Tribunalul îl condamnă pentru art. 422 punctul I. și II. c. p.; mai mult, introduce prima instanță prin sentința condamnatorie și art. 422 pct. II. al. II. care vorbește de incendiarea propriului său obiect, care prin incendiare amenință cu pericol avutul sau persoana altuia. Acest ultim alineat al art. 422 c. p. cred, că trebuia să formeze un capăt de acuzare deosebit de care nu vorbește nici ordonanța judelei de instrucție, nici decizia Camerei și nici Actul de acuzare al Procurorului general și care n'a fost susținut de procuror în fața Tribunalului. Nu se vorbește nici de tentativa incendiului căci în fapt e dovedit că focul a fost stins la timp. Tribunalul achită pe acuzat de sub înșelăciune prev. de art. 50 c. p. și pedepsită de art. 383 c. p. săvârșită de acuzat prin aceea, că asigurase imobilul căruia i-a pus foc pentru a înșela Societatea de Asigurare, iar procurorul n'a apelat sentința.

Neexistând acuzare legală pentru incendiare sau tentativa incendierei lucrului propriu, art. 422 pct. 2 al. ultim c. p., și mai mult, în caz când Tribunalul ar fi crezut că militază și acest cap de acuzare, care evident cerea o instrucție în această privință de către tribunal, această instanță era datoră conf. art. 325 al. III. pr. p. și sub pedeapsă de nulitate să încunoștințeze pe acuzat asupra acestui punct, spre a-l pune în situație să-și pregătească apărarea. Or, Tribunalul aplică prin dispozitivul sentinței ce pronunță un text pentru o faptă încriminată fără acuzare legală și măcar că în cuprinsul hotărârei nici nu motivează prin ce s'a dovedit că tentativa de incendiu ar fi periclitat lucrul sau persoana altuia, fapt ce reiese, zice Curtea, prin arătarea unui martor care era vecin, Sekelly Ioan. Pentru aceste motive și din lipsă de acu-

zare legală în conf. cu art. 325 pr. p. și pentru cazul de nulitate prev. de art. 384 pt. 5 și 11 pr. p. rămân de părere că sentința Tribunalului trebuie anulată.

Ce privește fondul, întrucât însuși Tribunalul ori cât de neregulat l'a prezentat prin chiar ultimul său considerent, achitând pe acuzat de sub art. 383 c. p. definitiv spune că e dovedit mobilul tentativei incendiului adică înșelarea Societății de asigurare. Fapta de incendiu, chiar dovedită în sarcina acuzatului, nu cade sub prevederile vre-unui text și trebuie pronunțată achitarea conf. art. 326 pt. 1. pr. p.

Mai sunt pe părere că în speță în toate cazurile este a aplica dispoz. art. 427 c. p. acuzatul luând parte la stingerea începutului de incendiu, prezența oamenilor fiind din pricină că era Duminică și când n'ar fi putut înscena fapta.

ss. V. M. Dimitriu, consilier.

Observațiune. Până la unificarea codurilor pe întreg cuprinsul țării, în regiunea de drept penal interprovincial al Ardealului se aplică codurile maghiare aflate în vigoare acolo.

Prin introducerea în 1925 numai a unei părți — aceia privitoare la instrucție — din pr. penală română și în Ardeal, situația juridică s'a incurcat, căci în aceeaș cauză penală acolo sunt a se aplica două soiuri de texte: cele privitoare la trimiterea în judecată penală fiind ale pr. p. române, iar cele de judecată rămânând cele ale pr. penale maghiare. Cum însăși principiile exercițiului acțiunii publice diferă între pr. p. română și cea maghiară, confuzia se produce și magistrații sunt obligați, chiar în materia penală de strictă interpretare, să soluționeze pricinile prin interpretare. Exemplul ni-l oferă decizia ce publicăm mai sus. X este trimis în judecata Tribunalului (în Ardeal nu funcționează Curțile cu Juri oficiul acestora fiind îndeplinit de către Tribunale, Curți de Apel și Casație după dreptul comun), pentru crima de incendiu neisbuit; mobilul fiind câștigarea unei prime dela Societatea de asigurare. Conform pr. p. române în vigoare și în Ardeal în materie de trimitere, pentru crimele de competența Curților cu Juri (distincția aceasta nu se face în vechiul regat unde toate crimele merg la Jurați, pecând pr. și cop. maghiar preved și unele crime ce se judecă de tribunale: furt, înșelăciune, delapidare), sesizarea instanței de judecată, măcar că e tot Tribunalul, se face prin decizia Camerei de punere sub acuzare și actul de acuzare al Procurorului general. Așa s'a procedat în speța ce publicăm. S'a întâmplat însă o deosebire relativ la textele de incriminare și anume: pe când ordonanța de

finitivă a judeului de instrucție trimite de judecată pe X pentru tentativa crimei de incendiu și înșelăciune (art. 422 comb. cu 383 și 65 c. p. maghiar), decizia Camerei și consecvent Actul de acuzare al Procurorului general îl mențin sub acuzare pentru crima săvârșită de incendiu. În fața Tribunalului încep încurcăturile. Procurorul în susținerea acuzării se bazează pe cele cuprinse în ordonanța judeului instructor și cere codamnarea pentru tentativa crimei de incendiu și înșelăciune, iar Tribunalul achită pe acuzat de înșelăciune, condamnându-l pentru crima săvârșită de incendiarea propriului său obiect, aplicând texte din c. penal ce aiferă de cele din ordonanță fără să fi existat în această privință o acuzare legală scrisă și fără să fi dat posibilitate acuzatului să se apere pentru acuzarea nouă ce i se pune în sarcină de către Tribunal.

Curtea de Apel a menținut în majoritate sentința Tribunalului, iar minoritatea își motivează părerea la care rămâne, ca acuzatul să fie achitat din pricina lipsei unei acuzări legale, ce atrage nulitatea hotărârei Tribunalului.

Intrebările ce răsar în mod logic sunt: dacă în conformitate cu dispoz. pr. p. române în vigoare și în Ardeal în materie de trimitere, procurorul Tribunalului care susținea actul de acuzare a Procurorului general, putea pune în fața Tribunalului alte concluzii decât acele cuprinse în acest act de acuzare?

Dacă Tribunalul, făcând abstracție de decizia Camerei și de Actul de acuzare putea să se bazeze numai în parte pe ordonanța judeului de instrucție, achitând pe acuzat de înșelăciunea ce era în strânsă legătură cu însăși comiterea tentativei crimei de incendiu, condamnând pe acuzat totuș pentru crima de incendiu săvârșită asupra propriului său bun, fără ca în această privință să fi existat acuzare sau să se fi efectuat vr'o instrucție probatorie în acest scop.

Astfel de greutăți le va rezolva Inalta Curte de Casație unde procesul se află în recurs.

Noi accentuăm asupra dificultăților procedurale constatate și cari nu vor dispărea decât odată cu unificarea codurilor penal și de procedură atât de mult așteptată.

V. M. D

Curtea de Apel Cluj

Secțiunea I

Nc. 763/928

Art. 317 pr. c. și valabilitatea actului sub semnătură privată
Verificare de scripte — Pactum de contrahendo și condițiile
cerute de art. 936 c. c. austr. prin opoziție cu vânzarea (dalis
in solutum) art. 1414 c. c. a. — Ordonanțele 4800/918 și
4420/1918 și aplicarea lor în conbret

C u r t e a

a dat după terminarea dezbaterii orale din 31 Mai
1928, aslăzi în ziua de 31 Mai 1928 următoarea

D e c i z i u n e

Respinge apelul, confirmă sentința Tribunalului și
obligă pe părâți să plătească reclamantei, prin avo-
catul sau suma de 5100 (cincimiiunasută) Lei cheltueli
de judecată în apel, în termen de 15 zile sub sanc-
țiunea executării.

Deciziunea se pronunță definitivă.

M o t i v e

Pârâții B. B. M. B. măr. V. C. și O. B. măr.
C. A. au făcut apel în contra sentinței nr. C. 82—14
1926 a Tribunalului Turda S. I, prin care s'a admis
acțiunea reclamantei B. L. măr. B. V. obligând pe
pârâți să elibereze act potrivit de intabulare a drep-
tului de proprietate asupra 1/2 parte din imobilele ară-
tate prin dispozitivul sentinței.

Pârâții au cerut reformarea sentinței Tribunalului,
respingerea acțiunii și cheltueli de judecată, iar re-
clamanta a cerut reformarea acelei sentințe și spese.

În privința susținerilor părților dinaintea Tribu-
nalului și în instanța de apel, Curtea se referă la
scriptele cauzei și conținutul proceselor verbale ale
dezbaterilor din fața ambelor instanțe (art. 401 și
507 pr. civ.).

Curtea primește starea de fapt stabilită prin sen-
tința Tribunalului și adoptând în totul motivele de
drept ale acelei sentințe, a confirmat-o, cu adăogarea
următoarelor considerente:

Reclamanta, întemeindu-se pe actul scris cu
data de 8 Octombrie 1926 semnat de B. I., anteces-
sorul pârâților a cărui erezi sunt, prin acțiune a cerut
ca pârâții apelanți să fie obligați a-i da document
apt pentru intabularea dreptului de proprietate asupra
porțiunii de 1/2 parte din imobilele din C. F. 516 și
92 ale comunei Petridul de jos, ale căror numere
topografice îi arată prin acțiune. Tribunalul prin sen-
tința apelată a admis acțiunea în întregime.

Pârâții prin primul motiv de apel, înaintea Curții
au contestat veracitatea actului privat scris cu data
de 8 Octombrie 1926, întrucât nu îndeplinește condi-
țiunile de formă prevăzute de art. 317 c. pr. civ. și
au tăgăduit semnatura lui B. I. antecesorul de drept
al apelanților.

Considerând, că potrivit pct. 2 de sub art. 317
pr. civ., dacă actul privat este scris de mână streină,
dar semnat de chiar emitent cu mâna sa, se cere,
pentru valabilitatea formală, semnăturile a încă a doi
martori, în prezența cărora emitentul să fi scris,
ori să fie recunoscut înaintea lor, că subscrierea este
proprie.

Având în vedere, că actul original în discuție și
aflat în dosarul nr. 39/1911 al Judecătorei Turda,
atașat cauzei, se vede scris de altă persoană și anu-
me de B. V., care ascultat ca martor, atestă această

împrejurare, și semnat de B. I.: precum și de martorii
B. I. azi decedat după cum părțile afirmă, și P. M.,
așa că din acest punct de vedere, actul întrunește
condițiunile de formă prevăzute de zisul text de lege.

Având în vedere, că părțile tăgăduesc semnatura
lui B. I., însă obiecțiunea este neîntemeiată, căci în
afară de depoziția martorului B. V., scriitorul actului,
care afirmă că a scris conținutul după dictatul lui
B. I., care a scris, se adaugă depoziția martorului
P. M., care a semnat în calitate de martor, și acesta
afirmă categoric, că B. I. a scris, el însuș, așa că
prin depzițiile acestor doi martori se dovedește, că
semnatura depe actul contestat este proprie a defunc-
tului B. I.

Că în afară de aceasta, Curtea însuși a făcut
verificarea semnăturii lui I. B. depe actul contestat,
testat, cu semnatura aceleiași persoane depe contractul
original de vânzare din 22 Aprilie 1903 aflat în ace-
lași dosar, și prin care numitul a cumpărat anumite
imobile, și pe temeiul cărui înscris s'a operat intabu-
larea dreptului în cartea funduară, și prin verificare
se constată evident că semnăturile depe ambele acte
sunt proprii ale lui Balint și în consecință motivul de
apel este nefondat.

Având în vedere, că apelanții susțin, că conven-
țiunea din 8 Octombrie 1906 nu-i poate obliga, căci
actul conține un pact „de contrahendo” în care ne-
fiind fixat termenul de îndeplinire, potrivit art. 936
cod. civ. austr. nu produce efecte.

Având în vedere, că zisul act cuprinde urmă-
toarele: și anume „Ioan Balint declară...” că în cazul
dacă sora mea „Lucreția Balint măritată Vasile Belu
va plăti în impozitul erarial suma de 207 cor. 82 fil.
și cu aceasta se va exopera amânarea licitațiunii or-
donată pe 17 și luna cor. mă oblig, ca dreptul de
proprietate, dobândit cu decizul Nr. 5793/1903 asupra
imobilului din C. F. . . . . a-i recunoaște în jumă-
tate parte ca proprietară, și mă oblig la timpul său
a-i libera document apt pentru intabulare.”

Considerând, că obiectul pactului de a contracta
în viitor (art. 936 c. civ. austr.) este încheerea, — în
viitor a unui anumit contract, și anume părțile se obligă,
ca la data viitoare să consimtă la realizarea contrac-
tului respectiv, ce urmează a se încheia la termenul
și în condițiunile esențiale suabilite prin contractul
vizat de părți își vor avea executare în viitor.

Că în speță, nu poate fi vorba de pactul de
contrahendo căci prin convenția intervenită între I. B.
și L. B., aceasta din urmă se o obligă, ca până cel
mai târziu, 17 Octombrie 1906, să plătească impozitul
datorit de cel dintâi, adică să stingă o anumită creanță,
obligațiune executată, după cum se dovedește cu chi-
tanța din 10 Octombrie 1906; iar I. B. în locul resti-
tuirii banilor plătiți pentru el, recunoaște reclamantei
L. B. dreptul de proprietate, asupra ziselor imobile,
drept pe care aceasta îl dobândește pe baza chiar a
acestui act juridic.

Considerând, că atunci când părțile convin, că
pentru stingerea datoriei, constând dintr'o sumă de
bani, și care în speță derivă din plata făcută pentru
altul — să-i dea un anumit imobil, aceasta constituie
o datis în soluțum (art. 1414 cod. civ. austr.) care
echivalează cu o vânzare, căci are de efect transla-
țiunea proprietății unui bun, translațiune care înlocuiește
plata, și în consecință actul din 8 Octombrie 1906 nu

constată un pact de a contracta în viitor; ci o vânzare, consimțită de părți cu efecte imediate, în baza căreia L. B. și-a executat obligațiunea, prin stingerea creanței vânzătorului, și deci dreptul de proprietate și-a luat existență chiar de atunci.

Că de altă parte, fiind dovedit că L. B. a și dat L. B. imobilele în posesiune, aceasta este în drept de a pretinde pârâșilor succesorii vânzătorului, eliberarea documentului, pentru intabularea dreptului de proprietate, și la aceasta reclamanta ar fi avut dreptul și chiar dacă imobilele nu le-ar fi avut în posesiune.

Deasemenea obiecțiunea, pârâșilor formulată prin motivele de apel, că ei având dreptul de proprietate intabulat, în baza deciziunii de predarea succesiunii, nu pot fi considerați ca proprietari funduari de recredință și constrânși la cedarea dreptului lor, este nefondată, deoarece pârâșii, fiind erezii defunctului L. B., cu care reclamanta a contractat, ei nu pot fi socotiți ca terții dobânditori al imobilului, și este indiferentă buna sau rea credință, căci tocmai în calitatea lor de erezi sunt ținuți să execute obligațiunile contractuale ale defunctului; și așa dar și aceste motive de apel sunt neîntemeiate.

Arând în vedere, că pârâșii, prin motivele de apel, susțin că convențiunea era pendență cu condițiunea ca reclamanta însăși să plătească duma de 207 cor. 82 fil., cu impozit, însă această sumă a fost plătită de o altă persoană, și așa dar condițiunea neîndeplinindu-se dreptul ei nu s'a născut.

Considerând, că condițiunea se consideră îndeplinită, nu numai când se realizează „în forma specifică” așa cum o determină litera contractului afară dacă părțile au stipulat exclusiv un anumit mod de aducere la îndeplinire, și condițiunea se poate aduce la îndeplinire și în alt mod „per aequipollens”, care duc la același scop, conform intențiunii părților contractante, considerate de bunăcredință.

Că în fapt este bine dovedit, că plata impozitului s'a făcut de soțul reclamantei, ceea ce invederează în deajuns, că plata s'a făcut de chiar partea contractantă și din banii ei, prin soțul ei îndemnat de dânsa și așa dar rămâne stabilit, că reclamanta și-a îndeplinit obligațiunea de plată, care forma condițiunea convențiunii, și deci și acest motiv de apel este neîntemeiat.

Că deasemenea este nefondată apărarea părților bazată pe prescripția prevăzută de art. 1487 cod. civ. austr. deoarece acțiunea are de obiect eliberarea documentului pentru intabularea dreptului de proprietate în baza contractului de vânzare prescriptibilă prin 30 ani, iar nu atacul unuia dintre actele juridice enumerate prin citatul text de lege.

În fine dispozițiunile ordonanței 4800/1918 ca și acele ale ordonanței 4420/1918, cu care este în legătură, nu-și pot avea aplicațiune, deoarece contractul intervenit între părți este anterior, adică în anul 1906 și în fapt este dovedit că imobilele erau deja luate în posesiune de către reclamantă.

Curtea confirmând sentința Tribunalului, a obligat pe apelanți la plata cheltuelilor de judecată conform art. 508 pr. civilă.

Cluj, 31 Mai 1928.

Președinte ss. V. M. Dimitriu, referent ss. Al. Ulvineanu, votant ss. N. H. Bossie, greșier ss. I. Musca.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Tribunale

Competința. Materie comercială. Art. 897 c. c. român. Art. 32 pr. c. ard. Conflict de jurisdicție. Art. 13 c. c. rom. Art. 46 pr. c. ard. Lex loci contractus, probațiune. Având în vedere că pârâșul a ridicat incident de incompetență, susținând că numai tribunalul Iași ar fi competent, întrucât contractul s'a încheiat la Iași, pârâșul domiciliază acolo, iar art. 897 c. com. rom. arată care sunt forurile competente, printre care în speșă nu poate fi Tribunalul Târnava-Mare.

Considerând că reclamantul susține, că incidentul e ridicat tardiv și că e nefondat, tribunalul Târnava-Mare fiind competent în baza art. 32 pr. c. ard., deoarece acest articol permite acționarea unui comerciant la instanța locului unde reclamanta își are stabilimentul, iar firma reclamantă având sediul în Mediaș, competența o are acest Tribunal.

Considerând că susținerea tardivității incidentului e nefondată, întrucât el a fost ridicat prin însăși întâmpinarea, unde s'au propus și mariori pentru stabilirea incompetenței, și a fost invocat și la prima ședință, din 5 Martie a. c.

Considerând, că incidentul nu poate fi respins nici în baza art. 32 pr. civ., aceasta nefiind aplicabil în speșă.

Considerând în adevăr că inaplicabilitatea art. 32 pr. c. în acest proces rezultă din principiile dreptului interprovincial.

Că reclamanta având reședința în Ardeal iar pârâșul în Vechiul Regat, ținuturi cu legislație diferită, regulile de competență judiciară trebuie să fie acelea ale legii locului în care s'a încheiat contractul care — cum recunosc ambele părți — s'a încheiat la Iași.

Că această regulă rezultă din principiul admis în dreptul internațional privat, și implicit — întrucât nimic nu se opune — și în dreptul interprovincial, după care *lex loci contractus* determină toate efectele contractului atunci când părțile nu au dispus altfel, principiu care constituie o cristalizare a intențiunilor normale ale părților (cf. Pillet et Niboyet, Droit internațional privé, nr. 516).

Că dacă în raporturile de drept internațional se exclude adeseori aplicarea acestui principiu cu privire la acele efecte care se referă la competența judiciară și dacă un naționalism juridic excesiv face ca instanțele judecătorești să evite de a-și declina competența în favorul unor instanțe străine (cf. Pillet et Niboyet, ibid., nr. 854 sq.), nu există nici un motiv să în raporturile de drept interprovincial să nu se aplice principiul de rațiune că *lex loci contractus* determină toate efectele acestuia, inclusiv competența judiciară.

Considerând, că în drept interprovincial lipsesc și temeiurile legale care în drept internațional pot îndreptăși, în situațiuni de altfel identice, refuzul unei declinări de competență.

Că atunci, când ființa încă granița la Predeal reclamantul de azi putea invoca art. 46 din pr. civ. ungară, care stabilește principiul reciprocității și pu-

nându-l în legătură cu art. 13 c. civ. român, care permite acționarea streinului în fața Tribunalului român ori de câte ori a contractat cu un român, reclamantul ar fi putut să conchidă că are drept să acționeze pe pârât la acest Tribunal.

Că astăzi însă art. 46 pr. c. nu poate fi invocat fiindcă atât reclamantul cât și pârâtul sunt cetățenii aceluiaș Stat, astfel încât rămâne a se stabili competența după principiul de rațiune, că în lipsă de prevedere expresă, *lex loci contractus* determină toate efectele sale.

Că prin urmare competența urmează a se judeca după dispozițiile art. 897 c. com. român.

Considerând că părțile nu au prezentat un contract scris, dar că pârâtul cere a proba cu martorii arătați prin însăș întâmpinare condițiunile convenției dintre părți, spre a se stabili că acest tribunal n'ar fi competent.

Că această dovadă e admisibilă și necesară spre a se stabili, dacă Tribunalul Târnava Mare este cuprins în speță printre cele 4 foruri prevăzute de art. 897 c. com. și a se putea rezolva incidentul de incompetență, ordonă audierea martorilor (*Trib. Târnava Mare Nc. 933/927. Broșeanu jude redactor*)

Curți de Apel

Contract perfect sau pactum de contrahendo? Instrăinarea aceluiași imobil la două persoane deosebite. Achizitorul de rea credință nu se poate prevala de dispoziția art. 440 Cca. Având în vedere că primul motiv de casare este întemeiat pe violarea art 936 Cca.

Curtea examinând a găsit, că sentința Tribunalului a stabilit în fapt că M. Matilda a vândut soției reclamantului imobilului din litigiu pe preț de 400 Koroane, ca sumă, ulterior la data de 12 Ianuarie 1920 i-a dat și declarația atașată dosarului, prin care recunoaște vânzarea anterioară și se obligă a-i da act de intabulare asupra imobilului din acțiune;

Că tocmai în Decembrie 1920 M. Matilda a făcut un act de întreținere cu pârâtii, le-a dat dreptul de proprietate asupra imobilului litigios, cari s'au și intabulat cu el;

Din această stare de fapt, Curtea a găsit că actul din 12 Ianuarie 1920, conține criteriile unui act de vânzare cu drept la intabularea dreptului imobilelor cuprinsă întrânsul.

Considerând că prin dispozițiile art. 936 Cca. se arată că condițiunea de a voi să se inchee un contract în viitor e obligatorie numai atunci când va fi stabilit termenul de încheere cât și punctele esențiale ale contractului;

Că dar din termenii și interpretarea menționatului text de lege rezultă că, aplicarea lui este cerută în cazul unei promisiuni de vânzare, o polițitație.

Că în speță nefiind vorba de o promisiune de vânzare, și despre o vânzare perfectă, precitatul text

nu-și putea găsi aplicarea și nici n'a putut fi vorba de violarea lui;

Că astfel fiind Curtea a trebuit să respingă acest motiv de casare ca neintemeiat.

Violarea art. 440 Cca. omisiune esențială, ne-motivare.

Curtea din examinarea sentinței Tribunalului și lucrările din dosar a constatat în fapt: că la data încheerii actului din Decembrie 1920, pârâtii au avut cunoștință de vânzarea anterioară, căci la data intabulării și mai înainte imobilul litigios era în stăpânirea reclamantului, așa că posesiunea sa era publică. Că dar pârâtul nu se poate apăra alegând că nu a avut cunoștința de această împrejurare, pe care de altfel a putut să o cunoască și dela M. Matilda, din complexul de acte și probe administrate de instanță de fond din cari și-a făcut convingerea de reaua credință a pârâtilor, Curtea a stabilit că instanțele de fond au motivat concludent și suficient elementele sprijinoare considerentelor sentinței asupra relei credințe imputabilă pârâtilor;

Considerând că într'adevăr conform art. 440 Cca. dacă proprietarul a instreinat acelaș lucru imobiliar la două persoane deosebite, proprietar e acela, care a cerut mai timpuriu intabularea;

Că norma de drept pozitiv din art. 431 Cca. este că transferul de proprietate a lucrurilor imobile se dobândește numai prin transcrierea actului de achiziție în cartea funduară;

Că dar transmisiunea de proprietate imobiliară nefiind perfectă decât prin intabulare în cartea funduară este a se vedea, dacă pârâtii au o astfel de transcripțiune legală;

Considerând că norma de drept este că instituția c. f. nu conservă decât drepturi câștigate în mod legal, iar pentru dobândirea legală a dreptului de proprietate prima condițiune este buna credință a cumpărătorului atât la confecționarea actului cât și la intabularea dreptului de proprietate imobiliară, adică să nu fi avut cunoștință că acelaș imobil a mai făcut obiectul unei anterioare vânzări;

Că dar diligența pusă în intabularea actului de transmisiune a proprietății imobiliare nu este suficientă.

Considerând că în speță instanțele de fond au stabilit reaua redință a pârâtilor;

Că aprecierea faptelor din proces fiind o chestie de fapt de suveranitatea instanțelor de fond scapă de sub controlul instanței de casare, că prin urmare intabularea dreptului în c. f. pârâtii nu-l pot opune acțiunii reclamantului fiind acela viciat și ei trebuie să-i cedeze acestuia locul lor din c. f.;

Așa fiind Curtea a trebuit să respingă și acest motiv de casare ca nefondat. (*C. Apel Timișoara S. I. Nc. 3351/925.*)

Arendarea uzufructului neîntabulat de către curatorul de secestru este nevalabilă și deci nu dă drept la acțiune de regres contra fostului arendaș dacă la secestrare nu s'a ținut cont de prevederile art. 213 al legii de execuție. Curtea deliberând și având în vedere că tribunalul prin sentința sa, prin care a confirmat sentința primei instanțe, care admitând acțiunea reclamantului a respins excepțiunea pârâților bazată pe art. 181 legea pentru execuție, a invocat faptul că pârâții cu ocaziunea efectuării execuției n'au făcut cunoscut agentului executor contractul de arendă invocat de el în acest proces, astfel că nu mai pot opune dispozițiunile art. 181 rămânându-le numai dreptul la acțiune separată sau contestație, de care însă neuzând, nu le mai rămâne în starea actuală de lucruri decât acțiunea de regres a pârâtului II în conta pârâtului I.

Având în vedere că conform procesului verbal de secestru, s'a secestrat uzufructul unor imobile, despre care nu se poate ști dacă sunt identice cu cele din deciziunea judecătorei Nr. C. II 934 1923 prin care s'a ordonat secestrarea spre a se putea aplica normele prevăzute de art. 208, 209 și 211 din legea de urmărire în acel proces-verbal arătându-se numai că s'a secestrat un uzufruct al urmăritului neîntabulat în cartea funduară, astfel că ar fi cazul aplicării art. 213 din sus menționata lege.

Având în vedere că conform acestui din urmă articol execuție asupra uzufructului este a se face ca și asupra mobilelor pentru care art. 89 prevede că agentul executor e obligat a face imediat după secestrare, somație pentru toți acei ce pretind vreun drept asupra obiectului secestrat, să înainteze în 15 zile acțiune la Judecătoria competentă, care somațiune trebuie afișată în 3 zile la primăria unde s'a făcut execuția și la judecătoria de ocol.

Având în vedere că din dosarul de execuție se constată că executorul (portărele) la valorificarea uzufructului urmărit n'a ținut seama de regulile prevăzute de art. 213 respective 208, 209 citate mai sus, astfel că arendarea de către curator a uzufructului ce formează obiectul acestui proces este a se considera nevalabilă, iar Tribunalul prin exces de putere și rea interpretare a decis că pârâții cari n'au fost somați conform art. 89 au pierdut dreptul a invoca contractul de arendă încheiat anterior execuției pe baza căruia pârâtul II a avut drept de folosință asupra imobilelor, conform art. 181 legea de urmărire, până la sfârșitul anului economic în curs, astfel că din aceste motive Curtea a trebuit să caseze sentința Tribunalului.

În ce privește fondul procesului, Curtea de apel ca instanță de recurs constatând că starea de fapt stabilită de instanțele de fond nefiind constată și nereclamând o nouă examinare și apreciere a probelor, astfel că potrivit art. 32 legea Curții de casație cauza urmează a fi rezolvată și în fond.

Având în vedere că întrucât este stabilit și necontestat în fapt că pârâtul II a cules roadele pământului, care formează obiectul acestui proces, în calitate de arendaș și fără să fi fost somat conform art. 89 legea execuțională cu ocaziunea efectuării execuției asupra uzufructului, pentru a-și valorifica dreptul pretins, este a se considera ca posesor de bună credință.

Având în vedere că conform art. 330 c. c. austr. posesorului de bună credință îi aparțin toate fructele produse de bun, deîndată ce au fost despărțite de el, astfel că și în speșă pârâtul II, prin culegerea roadelor pământului ținut în arendă în modul arătat, a devenit proprietarul acelor produse și în consecință pretențiunea reclamantului de despăgubire pentru valoarea acelor produse și a diferitelor cheltueli ce ar fi făcut în scopul obținerii acelor produse devine neîntemeiată.

Pentru aceste motive casând Curtea a respins în fond acțiunea. (C. Apel Timișoara, S. II, Nr. 5008 926.)

• • •

Ascultarea părții sub jurământ este un mijloc de probă supus aprecierii judecătorești, iar jurământul convențional (art. 377 și 378 Pc.) este un mijloc de transacțiune, care scapă de sub aprecierea instanței. În decursul procedurii de apel reclamații au cerut ascultarea martorilor P. E. T. și P. Gh. M. asupra împrejurări că imobilul în litigiu a fost dat în zălog la tatăl pârâtului, tribunalul însă a înlăturat ascultarea acestor martori, deoarece chestia în litigiu este tranșată prin jurământul transacțional.

Între ascultarea părții sub jurământ și jurământul convențional este deosebire, că conform art. 368—371 din P. c. ascultarea părții sub jurământ este un mijloc de probă, când partea ascultată și admisă la jurământ întărește depoziția sa prin jurământ și conform art. 376 Pc. instanța va aprecia, conform art. 270, puterea de dovadă a mărturisirii părții, iar conform art. 377 și 578 din Pc. jurământul convențional nu este un mijloc de probă ci mijloc de transacțiune și instanța n'are drept ca să aprecieze puterea de dovadă a jurământului convențional.

Având în vedere, că conform art. 377 și 378 din P. c. jurământul transacțional numai atunci există, când părțile au convenit, ca veracitatea sau neveracitatea unei împrejurări de fapt decisive să se facă pendentă de jurământul unei dintre părți și înaintea prestării jurământului textul jurământului a fost formulat și a fost acceptat de ambele părți.

Având în vedere, că în speșă părțile n'au convenit, ca veracitatea sau neveracitatea unei împrejurări de fapt să se facă pendentă de jurământul pârâtului și textul jurământului n'a fost formulat și acceptat de ambele părți, ci reclamantul a cerut ascultarea pârâtului sub jurământ pentru dovedirea împrejurării de fapt, că pârâtul nu are cunoștință că imobilul în litigiu a fost dat în zălog; jurământul transacțional în procesul prezent nu există ci numai o administrare de probă, așa dar Tribunalul din motivul greșit a înlăturat ascultarea martorilor propuși de reclamant asupra împrejurării decisive în proces.

Având în vedere că procesul nu poate fi judecat în urma unei stări de fapt stabilită cu violarea normelor esențiale de procedură, sentința tribunalului a

trebuit casată conform art. 543 din pr. civ. și a trebuit a se îndruma Tribunalul să stabilească în regulă starea de fapt și să dea o nouă hotărâre.

Dispoziția privitoare la cheltueli se întemeiază pe art. 543 și 508. alin. ultim din proc. civ. (*Apel Cluj S. I. No. 2270-927.*)

Curtea de Casație

Proba Suprema. Cunoștința oficială nemijlocită a judecătorului. Fapte apreciate de judecător ca public cunoscute. (Art. 267. pr. civ. ardeleană).

Competința. Art. 25 și 29 pr. civ. ardeleană. Sediul principal. Locul de executare. Admisibilitatea introducerii acțiunii și la tribunalul locului de executare, dacă aceste se poate stabili din însăși contractul părților.

Excepțiune dilatorie pentru prima dată în apel. Caz excepțional de admisibilitate. În conformitate cu art. 267 pr. civ. ardeleană, judecătorii sunt datorii să țină seamă de toate acele fapte apreciate de ei ca public cunoscute precum și de acelea despre cari ei au cunoștință oficială nemijlocită, și aceasta chiar și atunci când aceasta nu au fost ridicate de părți însă, în acest din urmă caz sub rezerva ca la debateri să facă părțile atente asupra faptelor alegate.

Potrivit art. 29 proc. civ. ard., procesele cari tratează despre executarea sau desfacerea unei convențiuni, se pot intenta și înaintea tribunalului locului de executare al contractului, dacă aceasta se poate stabili din însăși contractul părților.

Partea litigantă care a lipsit dela prima instanță, poate ridica excepțiune dilatorie cu privire la competență, chiar pentru prima dată în apel, dacă — fără a ratifica actele săvârșite la prima instanță în lipsa sa, — dovedește în fapt că la prima instanță nu a fost regulat chemată în judecată. (*Cas. III, deciziunea Nr. 107 din 3 Februarie 1927.*)

• • •

Cautio Judicatum Solvi. — Art. 124. pr. civ. ardeleană — Cetățean român reclamant. — Caz când și un cetățean român poate fi obligat la prestarea acestei cauțiuni. — În cazul când un cetățean român reclamă în fața instanțelor judecătorești române o creanță, care nu i aparține lui personal, ci unei firme străine, care i-a cesionat-o numai pro forma, ca să nu depună cauțiunea cheltuelilor de proces la cari eventual ar putea fi condamnată în cazul unei pierderi a procesului, calitatea de cetățean român nu-l poate dispensa pe un atare deghizat reclamant de prestarea cauțiunii prescrisă de art. 124 proc. civilă în vigoare în Ardeal. Asupra motiului de reviziune. Violarea art. 124 proc. civilă.

„Art. 124 proc. civilă dispune, că reclamantul străin este obligat a da cauțiune părâtului pentru acoperirea cheltuelilor de judecată. Fiindcă este fără dubiu că eu locuiesc și am competența în comuna Doba, partea românească a județului Satu-Mare, și că deci nu sunt un „reclamant străin“, ci reclamant

român, Curtea de Ap l trebuia să respingă apelul firmei pârâtă, aprobând sen'ința Tribunalului prin care excepțiunea dilatorie a fost corect respinsă“.

Având în vedere, că din deciziunea atacată cu recurs se constată, că deși recurenta-reclamantă vād, lui Weis Benjamin este într'adevăr cetățeană română, totuși creanța ce a reclamat o dela inlimata pârâtă „Banca Comercială și Industrială din Careii Mari“, nu-i aparține dânsui personal, ci unei firme străine „Societatea anonimă ungară pentru exportul vinului din Budapesta“, care numai pro forma i a cesionat-o, ca să eludeze dispozițiunile art. 124 proc. civilă privitoare la depunerea cauțiunii judicatum solva;

Că, întrucât în atare împrejurare, creanța reclamantă prin acțiune, nu aparține personal recurentei-reclamante, ci Societății ungare pentru exportul vinului din Budapesta, și Curtea de Apel printr'o justă aplicațiune în cauză a art. 124 proc. civilă, înlăturând această cesiune deghizată, în mod legal a obligat pe recurentă la depunerea cauțiunii judicatum solvi, fixată de ea prin apreciere la suma de 4000 lei, cererea de reviziune este nefondată și urmează a fi respinsă. (*Cas. III. Nr. 120/927.*)

• • •

Competința jud. de ocoale cu privire la predarea imobilelor concedate în folosință, fără raport de închiriere. Potrivit ar. 1 pct. 1 lit. d, pr. civ. Ardeal sunt supuse jurisdicțiunii judecătorești de ocol, fără considerare la valoarea obiectului litigios, procesele pentru restituiră unui edificiu, a unei părți de edificiu sau a unui alt alt imobil conces spre folosință fără de vre-un raport de închiriere și arendare pe un timp determinat, cu denunțare sau până la revocare intentate pe baza expirării duratei procesului a denunțării sau a revocării

Intrucât în speță este stabilit că pârâții ocupau imobilul în litigiu ca simpli tolerați fără termen, deci fără nici un titlu, proprietatea recurentă puând cere oricând evacuarea lor, și restituirea imobilului, adică predarea obiectului în litigiu în posesiunea reclamantei și întrucât această acțiune așa cum a fost formulată și conform stabilirilor arătate era potrivit paragr. 1 lit. d. de competența judecătorești de ocol, numai prin violarea acestui text de lege a putut Tribunalul să admită excepția dilatorie de necompetința judecătorești. (*Cas. I. dec. din 30 Ianuarie 1928.*)

• • •

Jurământ supletoriu. Este lăsat la aprecierea instanței de fond. Din cuprinsul paragr. 368, 369 și 371 pr. civ. ard. rezultă în mod evident, că atunci, când din probele deja administrate instanța de fond își face convingerea că susținutle uneia dintre părți sunt verosimile, atunci, pentru desăvârșirea convingerii sale, instanța de fond este liberă să aprecieze în mod suveran, pe care dintre părțile din proces să

o asculte sub jurământ pentru stabilirea faptelor, fără ca în această privință să mai fie posibil vreun control în instanța de reviziune.

Astfel fiind în speță, instanța de fond, făcându-și convingerea din celelalte probe, de verosimilitatea susținerii reclamantei a fost în drept, pentru stabilirea faptelor procesului, să admită proba ascultării sub jurământ a reclamantei (*Cas. I. dec. 118 din 18 Ianuarie 1928*).

...

Repoziție sumară. Condiții de admitere. Aplicațiune. După normele de procedură în materie de repoziție sumară se poate desbata și judeca în procese de repoziție sumară și chestiunea proprietății și anume nu numai atunci când pentru aceasta se întemeiază acțiune, ci și atunci când pârâtul într'un proces de repoziție sumară în apărare invoacă dreptul de proprietate, iar prin aceasta nu trăgănează judecarea, sau dacă partea reclamantă nu se opune la amânarea judecării în scopul examinării chestiunii de drept.

Intrucât în speță reclamanta n'a protestat în contra judecării chestiunii de drept puse de pârât în apărarea sa, de aci rezultă că era în interesul ambelor părți să se judece în acest proces și chestiunea dreptului de proprietate asupra imobilului pe care se susține că s'a comis turburarea și deci instanța de apel prin judecarea chestiunii proprietății, n'a violat nici o normă de drept, aceasta rezultă și din caracterul procesului din speță, unde fără judecarea dreptului de proprietate asupra imobilului din litigiu nu se putea constata dacă există turburare de posesiune prin faptul invocat prin acțiune (*Cas. I. dec. 27 din 10 Ianuarie 1928*).

Testamente verbale. Condiții de stabilitate. Aplicațiune. Pentru ca un testament verbal să fie valabil, conform disp. din paragr. 15 al legii XVI din 1876 e necesar ca testatorul să face declarațiunea sa în prezența a patru martori cari înțeleg limba sa, în mod inteligibil, cu grai viu și în toată extensiunea sa, iar nu prin aprobarea sau negarea vre-unei întrebări adresate lui, iar la fine trebuie să enunțe că dorește să considere declarațiunea ca testament verbal.

De aci rezultă că enunțarea că testatorul dorește să considere declarațiunea sa ca testament verbal este esențială pentru valabilitatea unui testament verbal.

Intrucât în speță din stabilirea instanței de apel, rezultă că numai doi martori, au mărturisit că testatoarea a declarat că vrea să lase singura copiilor săi averea, și întrucât deci o asemenea declarație esențială pentru valabilitatea testamentului, n'a fost confirmată de patru martori după cum cere par. 15 din menționata lege, testamentul nu întrunește condițiunile cerute de lege pentru a fi valabile ca testament verbal.

Deci tribunalul numai cu violarea par. 15 din legea XVI din 1876 a considerat acel testament ca valabil și a respins prin consecință acțiunea, din care cauză sentința tribunalului urmează a fi casată. (*Cas. I, dec. 59 din 13 Ianuarie 1928*).

...

Propagandă pentru a provoca ura între Români din Ardeal și minorități de o parte și Români din Vechiul Regat de altă parte. Aplicarea art. 72 cod. p.

transilvănean. In fapt: Tribunalul Salaj a condamnat pe inculpatul apelant Ludovic Kaisler pentru faptul pedepsit de art. 172 c. p. transil, întrucât printr'un articol din 19 Martie 1926 având titlul: Școala și Viața" redactat de acuzatul Kaisler Ludovic în ziarul unguresc, Szilágyság din Zaláu a propagat provocarea urei cetățenilor din teritoriile alipite contra cetățenilor din vechiul regat. După cum rezultă din pasajul citat în sentința primei instanțe ce se poate rezuma în următoarele expresiuni: putem spune că în general minoritarii și Români originari din teritoriile alipite, numai la armată și la pușcării pot procura clienți, cari să obțină pâine dela Stat întrucât totul înghit regășenii, a cărora aptitudine și calificajia cea mai mare este că s'au născut în regat și că au absolvit acolo două până la trei clase primare".

Fapta acuzatorului fiind pe deplin stabilă, atât din recunoașterea sa, cât și din ziarul corp delict, Curtea în majoritate a aprobat sentința primei instanțe, atât în privința vinovăției, cât și a măsurii pedepsei.

In drept: Obiecțiunea acuzatului, că faptele ce formează obiectul acuzei n'ar intra în prevederile art. 172 c. p. dentru că nu constituiesc propaganda urei între două naționalități două clase, sau două confesiuni, cum prevede litera art. 172 c. p. nu este întemeiată, pentru motivul că prin scrisul articolul menționat, când să afirmă că locuitorii din teritoriile alipite numai clienți la militarie și pușcării pot procura statului român, iar regășenii că ocupă toate posturile și înghit totul fără calificajie și drept, ce alta decât ura s'a tins a se propaga și aceasta între naționalitățile minoritare și o parte a naționalității române, din teritoriile alipite, de o parte și pe de altă parte, cealaltă parte a naționalității române care o formează numeroșii Români de constituiesc naționalitatea române din vechiul regat.

Că prin aceste proceduri, dușmani Statului român caută a crea acea stare nenorocită în spirit, de care te lovești la fiecare pas în provinciile alipite și care începe a se întinde și a provoca un spirit de neîncredere și de ură, în loc de o sinceră unificare sufletească și apropiere, într'un stat democratic și cu egalitatea de drept unde Constituția și legile statului dau posibilitatea și celui mai umil cetățean, să urce până la cele mai înalte demnități, fără a se avea în vedere, clasa din care se trage origina lui etnică, limba sau religia căreia aparține. Că pentru existența Statului român întregit, nu ura, ci unirea sufletească, pe baza egalității de drept, a tuturor cetățenilor, cari doresc să trăiască ca cetățeni loiali ai acestui, Stat pot duce la considerarea acestui Stat și la maximul de prosperitate individuală

și colectivă, însă desigur nu prin sentimente și idei ca acele manifestate prin articolul scris de acuzat se poate atinge acest fel și consolidarea. (C. A. Oradea, S. I, deciziunea Nr. 150 din 29 Octombrie 1926. Cas. I, Nr. 2977/927 aprobată.)

• * •

Avocați. Onorarii. Fixare. Dispozițiile din Tabla de onorarii. Cazul când onorariile pot fi reduse. Potrivit art. 6 din dispozițiunile referitoare la onorariile minimale ale avocaților din Transilvania, valoarea litigiului se stabilește după quantumul arătat în acțiune sau conform procedurii, când ea prevede alte norme și numai dacă valoarea litigiului nu se poate preciza în acest mod, ea se determină de instanțele judecătorești ținându-se seamă de valoarea reală sau importanța procesului, de munca depusă de avocat etc.

În principiu, procesele fiscale, din cauza naturii lor speciale diferă de procesele obișnuite, deci valoarea lor, din punct de vedere al aplicării tabloului de onorarii minimale, nu poate fi aceeași indicată de reprezentanții fiscalului, astfel că determinarea valorii unui asemenea proces trebuie să se facă după apreciere, întrucât nici procedura civilă nu edictază alte reguli în această privință.

Astfel fiind, din moment ce în speță instanța de fond constată în fapt — ceea ce era de suveranul său atribut — că valoarea litigiului în proces nu depășește suma de 1.000.000 lei urmează că această constatare scapă cenzurei Inaltei Curți și Curtea de apel cu drept cuvânt decide că onorariul de 180.000 lei incasat de recurent în raport cu valoarea astfel stabilită precum și munca depusă de acesta, este un onorariu mai urcat decât acela ce i s'ar cuveni, dacă ar fi calculat după tabloul minimal. (Cas. I, dec. 442 din 24 Februarie 1928.)

• • •

Transcrierea transmisiunilor imobiliare în cărțile funduare. Ce garanții prezintă pentru achizitorii imobiliare. Aplicațiune. Deși este exact că potrivit dispozițiilor art. 1500 c. civ. austriac dreptul dobândit prin usucapiune sau prescripțiune, nu poate să cadă nici un prejudiciu acelui, care încrezându-se în cărțile funduare a dobândit un lucru sau un drept, înainte întabulării dreptului din usucapiune sau prescripțiune, totuși aceste dispozițiuni pot fi aplicate numai față de achizitorul de bună credință.

Atunci când, ca în speță, un cumpărător după cartea funduară căruia i s'a opus prescripția de 30 ani, este din același sat cu usucapiantul, acel cumpărător după cartea funduară nu mai este presupus de bună credință, deoarece dobândirea prin usucapiune a unui imobil este presupusă ca fiind cunoscută de toți locuitorii statului.

Întrucât în speță și terenul în litigiu și părțile în proces sunt din aceeași localitate, numai cu greșită aplicare a legii instanțele de fond au admis acțiunea reclamantului, cumpărător după cartea funduară a imobilului fără să cerceteze dacă reclamantul nu era un cumpărător de rea credință dat fiind faptul că pârâțul i a opus usucapiunea. (Cas. I, dec. 499 din 5 Martie 1928.)

• • •

Suspendarea proceselor civile din cauza altor pro-

cese care condiționează soluțiunea în procesul a cărui suspendare se cere. Suspendarea este lăsată la aprecierea instanței. Din cuprinsul par. 234 și 236 pr. civ. din Transilvania rezultă că instanțele judecătorești sunt suverane să aprecieze dacă este cazul să suspende judecarea unui proces civil până la soluționarea altor procese care ar avea o influență hotărâtoare asupra soluționării lui, precum și să revină asupra hotărârii de suspendare, chiar din oficiu atunci când a fost dată.

În speță, Curtea de apel, revenind asupra suspendării procedurii de punere în posesiune a reclamantului, ce fusese hotărâtă din cauza procesului de rînoire pornit de pârât în privința proprietății imobilului a cărui posesiune urma să o dobândească reclamantul, motivează soluțiunea sa și o sprijină chiar pe disp. par. 236 citat.

Astfel fiind, deoarece pârâtii prin recursul lor se mărginesc să facă o serie de afirmațiuni de fapt, dealfel nedovedite la instanța de fond, și nu formulează în contra deciziunii Curții de apel nici o violare de lege sau vreun alt motiv de casare în forma prevăzută de art. 36 din legea organică a Inaltei Curți de casajie, recursul urmează a se respinge. (Cas. I, dec. 432 din 22 Februarie 1928.)

• • •

Substituțiunile fidei comise în dreptul austriac Aplicațiune. Legiuitorul austriac admite ca la facerea unui testament, testatorul să substituie pe un erede (posterede, fidei comisar) unui alt erede (proered, fiduciar).

Legea împarte aceste substituțiuni în două feluri și anume în substituțiuni vulgare și substituțiuni fidei comisare, iar ca un al treilea fel, neprevăzut expres în lege, dar obișnuit și rezultând implicit din lege, apare substituțiunea fideicomisară iregulară numită „eius quos supererit“.

La substituțiunea vulgară posteredele (eredele substituții) devine moștenitor al testatorului numai atunci când primul erede instituit devine moștenitor, fie că nu poate să devie, pe când la substituțiunea fideicomisară, posteredele în general devine moștenitor numai după ce proeredele a dobândit moștenirea, dar a intervenit cazul pentru care s'a făcut substituțiunea.

Deoarece însă conform legii substituțiunea fideicomisară cuprinde în sine în mod tacit și pe cea vulgară, posteredele devine erede al testatorului nu numai atunci când proeredele a dobândit, moștenirea și a intervenit cazul de substituțiune, prevăzut de testator, ci atunci, când proeredele nici nu devine erede, fie că nu poate, fie că nu vrea să devie.

Pe când la substituțiunea fideicomisară regulată obiectul restituțiunii îl formează toată succesiunea sau cota de succesiune, hotărâtă de testator, pentru posterede, împreună cu fructele percepute de proerede dela data intervenirii obligațiunii de restituțiune, precum și împreună cu toate acceșcențele și deci

eventualele înstrăinări din obiectul restituțiunii, făcute de proerede, sunt nule — cu excepția numai a acestor cazuri, când și vânzările făcute de un neproprietar sunt valabile — la substituțiunea fidei comisară neregulată numită „*eius quod supererit*“ proererede nu poate dispune de moștenire „*mortis causa*“, poate însă dispune de această moștenire în mod liber prin acte „*inter vivos*“, afară de cazul când procedează în mod dolos cu intenția de a zădărnici substituțiunea.

Substituțiunea fideicomisară, pentru a fi valabilă, trebuie să fie exprimată în mod lămurit și precis și să nu dea loc la îndoială; deci o astfel de substituțiune nu poate fi nici când bazată numai pe prezumțiuni, ceea ce rezultă și din textul art. 614 c. civ. a. conform căruia ori de câteori o substituțiune este exprimată în mod îndoios, ea este a se interpreta în așa fel ca dreptul eredelui (proeredelui) de a dispune de moștenire să fie cât mai puțin limitat.

Deci dacă rezultă o substituțiune fideicomisară, dar există îndoială dacă nu cumva testatorul a voit să nu interzică proeredelui de a dispune în nici un mod de succesiune, substituțiunea se va considera ca „*eius quod supererit*“.

Legea necerând ca testatorul să întrebuițeze anumii termeni legali, ci cere numai ca să nu existe îndoială asupra intenției testatorului, de aci rezultă că art. 614 c. civ. a. își are aplicarea numai atunci, când substituțiunea e exprimată într'un mod, încât și după luarea în considerare a tuturor circumstanțelor cazului, să mai rămână o îndoială serioasă asupra intențiunii ce a avut-o testatorul.

Deci acest articol nu și are aplicarea atunci, când instanța în baza dreptului conferit de lege de a aprecia în mod suveran împrejurările de fapt, stabilește că intenția testatorului a fost de a face o substituțiune fideicomisară.

Intrucât în speță, Curtea de apel, examinând în complexul lor clauzele testamentului defunctului, a stabilit că este neîndoialic că testatorul a făcut o substituțiune fideicomisară regulată prin aceea că, a dispus că, în cazul când eredele ar muri fără copii, moștenitori direcți, întreaga sa avere să o moștenească succesorii fideicomisari instituiți, iar recurenții neformulând motiv de recurs bazat pe denaturarea clauzelor testamentare, această constatare este a se considera, conform celor arătate, ca definitivă, urmând dar ca procesul să se judece luându-se ca bază existența unei substituțiuni fideicomisare regulate iar nu a uneia „*eius quod supererit*“, cum cred recurenții.

De altfel Curții de apel nu i se poate imputa, că pentru a ajunge la această constatare ar fi violat disp. art. 616 c. civ. a. acest articol conform celor arătate neavându-și aplicațiunea în speță, odată ce nu era vorba de o îndoială serioasă asupra intenției testatorului. (*Cas. I, dec. 101 din 17 Ianuarie 1928*).

Pentru o bună administrare a Justiției penale

Reproducem după ziare din raportul d-lui *Const. Rătescu* președintele Curții de Casație S. II. adresat Onor. Minister al Justiției următoarele:

În urma convorbirii ce am avut cu dvs. și potrivit însărcinării ce mi-ați dat, de a examina și a vă aduce la cunoștință diferitele cazuri de violări de formă, pe cari judecătorii instanțelor judecătorești neobservându-le, se provoacă frecvente casări ale deciziunilor și sentințelor lor, am onoare a vă aduce la cunoștință următoarele observațiuni:

În calitatea dvs. de cap suprem al justiției, aveți dreptul de a priveghia stricta îndeplinire a îndatoririlor tuturor magistraților în ce privește exacta aplicare a legilor și ca consecință, a uza de dreptul de disciplină când necesitatea se va prezenta.

În acelaș timp înalta Curte de casație și justiție are dreptul de cenzură asupra lucrărilor Curților, tribunalelor și judecătoriilor, cu ocaziunea cercetării recursurilor primite în contra sentințelor acestor instanțe judecătorești.

Este necontestat că, cu cât privegherea va fi mai întinsă, cu cât disciplina se va exercita mai sever, cu atât se va garanta mai bine și prompta aplicare a legilor de către instanțele judecătorești.

La frumoasa operă ce aveți de îndeplinit din acest punct de vedere, socotesc, d-le ministru, că înalta Curte de casație este în măsură a va ajuta și a colabora cu d-voastră, dându-vă un concurs puternic și real, prin a vă semnală nu numai abaterile disciplinare ce ar putea constata în sarcina magistraților, în contra cărora ar urma să aplicați sancțiuni, dar și orice alte nereguli în îndeplinirea oficiului lor de judecător.

Astfel de abateri nu pot fi îndreptate decât luându-se sancțiuni energice în contra celor vinovați, iar pe de altă parte magistrații știind că lucrarea lor este supusă unui control real și serios, acela al înaltei Curți de casație, și că atunci când sentințele lor fiind casate din cauza neglijenței sau neobservării formalităților cerute de lege, li s'ar aplica pedepse disciplinare, în urma aducerii la cunoștința dvs. a unor astfel de cazuri, de sigur că vor reflecta mai mult înainte de a se pronunța și de a semna sentința.

Incetineala judecăților penale

Iată pentru ce ne-am propus a vă aduce la cunoștință observațiunile ce avem de făcut și cari sunt următoarele:

Din practica de toate zilele observăm o incetineală îngrijitoare în mersul proceselor penale în fața instanțelor represive, la tribunalele și judecătorii mai cu seamă, unde procesele penale durează ani întregi, și deși afacerile sunt în cele mai multe cazuri de mică importanță, totuși ele se eternizează pe condică, din cauza admiterii cu prea multă ușurință a orice fel de probatorii cerute numai din spirit de șicană sau întârziere, astfel că justiția represivă nu-și mai poate produce efectele dorite, când sancțiunea pentru faptul comis vine prea târziu dela comitere, pedeapsa trebuind să fie cât mai aproape posibil de comiterea infracțiunii.

Prin pedepse afară din cale de blânde, cum se obișnuște a se da de instanțele judecătorești, iar câte odată prin achitări în afaceri grave, cazuri destul de cunoscute și îndeajuns de recente, nu se va putea ajunge la moralizarea delicventului, nici combata infracțiunile atât de numeroase și variate ce după război mai cu seamă se comit cu atâtă ușurință, de oarece autorii acestor infracțiuni sunt de mai înainte singuri, ori de impunitate, ori în caz când justiția îi candamnă, urmează singur amnistierea.

Suntem cei dintâi în a recunoaște că judecătorul este suveran, că conștiința lui este intangibilă și că liberul său arbitru nu trebuie să fie influențat. E de prisos să afirmăm că ceea ce urmărim aci nu trebuie considerat ca o impietare asupra suveranității judecătorului, care ar putea avea loc atunci când am pretinde să dăm directive și soluționări în anumite cazuri determinate; sentimentul nostru este că lăsând neatinsă independența ce se cuvine justiției, să deșeptăm numai atențiunea magistratului, indicându-i anumite norme cu caracter general, în scopul unei bune administrațiuni a justiției și a unei reale aplicări a legilor, ceea ce credem nu numai că ne este permis, dar că suntem chiar datori să o facem.

Instanțele represive trebuie să lupte cu toată rigoarea în contra tuturor infracțiunilor ce s'au înmulțit constituind o stare de nevroză socială și în acelaș timp să caute pe toate căile să ajungă cât mai neîntârziat la judecarea afacerilor penale.

Neobservarea formelor procedurale și cauze de provoacă casarea

Am observat, d-le ministru, că foarte multe deciziuni ale Curților cu jurați și sentințele tribunalelor se casează din cauza neobservării formelor prescrise de procedura penală sub pedeapsă de nulitate.

Majoritatea casării sentințelor tribunalelor și uneori ale Curților de apel provine din următoarele împrejurări:

Unele hotărâri nu sunt decât simple formulare, în întregime tipărite, fără a cuprinde rectificările necesare fiecărei spețe judecate, cum și susținerile părților, în altele nu se arată numele procurorului care a pus concluziuni în cauză, sau nu sunt semnate de toți magistrații cari au luat parte la judecată.

Foarte multe hotărâri se casează pentru că instanțele de fond omit cu desăvârșire a se pronunța asupra cererilor inculpaților de a li se admite proba cu martori sau vreun alt mijloc de probațiune în apărare, iar uneori instanța de fond se mărginește a motive că „proba cerută este inutilă”, fără a arăta pe ce anume s'a bazat pentru a respinge proba solicitată.

Multe hotărâri, jurnale, diferite procese verbale și chiar verdicte ale juraților, cuprind ștersături, răsături, adăugiri și îndreptări fără să fie aprobate de președinte și grefier.

Nu se arată în procesul verbal al hotărârii că s'a dat cuvântul părții, nici nu se arată concluziile puse de părți.

Contestațiile în materie penală se resping ca nesusținute, când inculpatul contestator nu se prezintă, fără a se lua în cercetare motivele contestației.

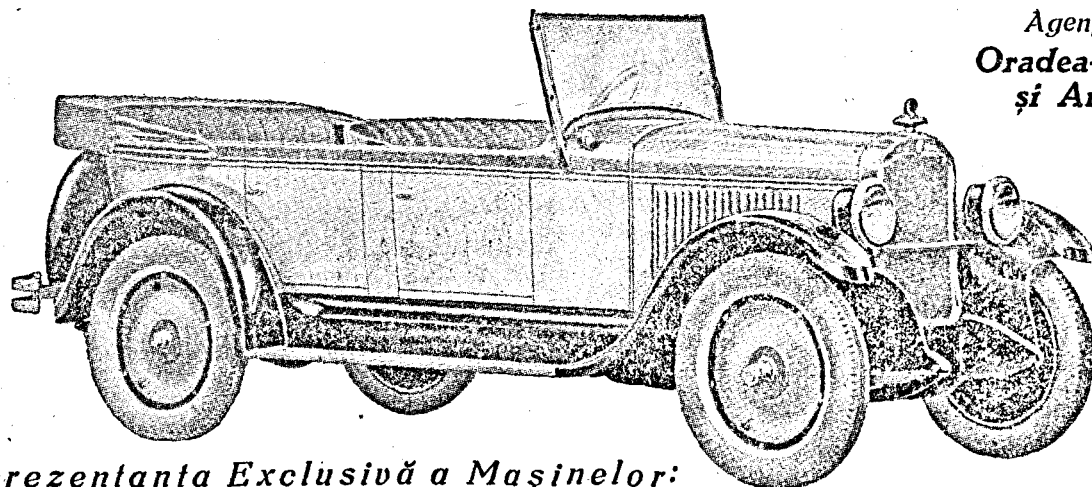
Mulți dintre procurori, nu se prezintă înaintea grefierului spre a face declarațiunea verbală de recurs și se mulțumesc cu o adresă trimisă la grefă, ceea ce face ca recursul să fie neadmisibil.

Multe tribunale când sunt chemate după cererea condamnatului la închisoare să pronunțe lăsarea lui în libertate, acordă aceașă libertate fără cauțiune, ceea ce este contrar textului clar al legii, care nu permite liberarea decât cu cauțiune în bani.

Foarte adeseori nu se trimite de către grefă cu urmarea recursului făcut și a înaintării dosarului, jurnalul de liberare și informațiuni, dacă cauțiunea a fost depusă sau nu, ceea ce aduce întârzieri în soluționare recursurilor.

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.

Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinilor:

BUICK și OLDSMOBILE

în permanență stoc

JILESCU

CLUJ

STRADA REGINA MARIA

16

Automobile
Accesorii
Uleiuri
Autogarage
Cauciucuri
Benzină

TELEFON:

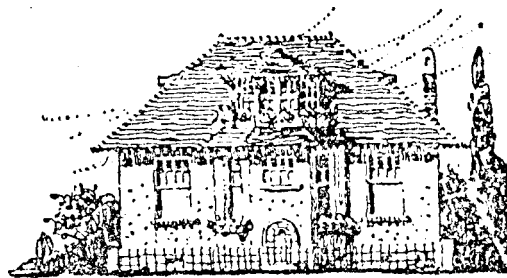
7-63

»FENIX«

Societate Anonimă
Română de Asigurări

București

Str. Bis. Enei Nr. 10

Oferă asigurări populare de capitalizare
pe 10 și 15 ani combinate cu construcțiuni
de case plătibile în rate timp de 20 ani.

Ce caută
agenți serioși, în Ardeal, contra
comision.